

Torsdagen den 26 mars

Kl. 09.00–09.01

12.00–15.03

16.00–16.11

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 5 mars justerades.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2019/20:108 till finansutskottet

Motion

2019/20:3511 till utrikesutskottet

Följande dokument anmäldes:

Motioner

med anledning av prop. 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 –

Åtgärder med anledning av coronaviruset

2019/20:3519 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

2019/20:3520 av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

Kammaren biföll talmannens förslag att motionerna 2019/20:3519 och 3520 omedelbart skulle hänvisas till finansutskottet.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 9.01 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 12.00, då arbetsplenium skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 12.00.

§ 3 Ändringar i statens budget för 2020 – Anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, med anledning av coronaviruset

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU53

Ändringar i statens budget för 2020 – Anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, med anledning av coronaviruset
föredrogs.

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Det är många som är oroliga i dessa dagar. Coronavirusets spridning och det ökade antalet insjuknade i covid-19 är framför allt en humanitär kris, med risk för människors liv och hälsa, men det har också lett till att vi nu har ett mycket allvarligt ekonomiskt läge.

Vi ser hur hela branscher lamslås, och vi har inte sett en sådan takt i antalet varsel sedan finanskrisen. Hela samhället påverkas nu ekonomiskt väldigt snabbt. Den extraordinära situationen kräver att vi också agerar snabbt, samlat och målinriktat för att stötta svensk ekonomi och för att rädda svenska företag, svenska jobb och svensk välfärd.

Det förslag som vi nu har på riksdagens bord visar att vi tar behovet av snabbhet på stort allvar. Regeringen har i en extra ändringsbudget föreslagit att företag ska kunna få anstånd med betalning av vissa skatter och avgifter. Eftersom den skatt som redan har betalats in i början av året också omfattas kan företagen alltså få tillbaka motsvarande belopp, något som kan vara helt nödvändigt för att de som har akuta problem med likviditeten ska kunna övervintra.

För att ge Skatteverket tid att rigga sin organisation var det tänkt att lagen skulle träda i kraft den 7 april, men Skatteverket har genom stora omprioriteringar och ett snabbt agerande nu utlovat att systemet ska kunna fungera redan på måndag. Genom att ett enigt utskott nu flyttat ikraftträdandet av lagen vinner vi tid åt företagen i ett pressat läge.

Detta är förstås inte den enda insats som nu genomförs, utan tvärtom har staten på ett tydligt sätt agerat för att möta de ekonomiska problem som följer av smittspridning och sjukdom. För att säkerställa kreditförsörjningen har en lång rad statliga insatser genomförts för att pumpa in kraft i vårt finansiella system och förse branscher och företag med likviditet i en situation där efterfrågan snabbt har minskat eller, hos vissa, helt försvunnit.

För att säkra jobb vidtas åtgärder för att lyfta bort kostnader från företagen. Staten tar tillfälligt över sjuklöneansvaret, och lönekostnaderna kan reduceras mycket kraftigt genom systemet för korttidspermittering. Och i går presenterade regeringen och samarbetspartierna ytterligare förslag, varav många tidigare lyfts fram av oppositionspartierna, för att ge stöd till företag som har det svårt. En företagsakut inrättas för att stötta drabbade små och medelstora företag. Därtill föreslås sänkta arbetsgivaravgifter, stöd för hyreskostnader till företag i utsatta branscher samt skatteförändringar riktade mot just de mindre företagen.

Fru talman! De senaste årens ekonomiska politik har handlat mycket om att rusta svensk ekonomi och bygga upp motståndskraft mot kriser. Den styrka som har skapats används nu för att säkra svenska jobb och företag och värna vår gemensamma trygghet.

Runt om i vårt land gör människor nu stora insatser för att hindra smittspridning. I sjukvården görs heroiska insatser av personalen för att klara en oerhört svår situation, ett läge som dessutom med stor säkerhet kommer att bli ännu svårare under de kommande dagarna och veckorna. Brist på pengar ska självfallet inte stå i vägen för sjukvårdens insatser. Alla som arbetar med att vårda drabbade ska få de resurser som krävs. Staten kommer att ta alla extraordinära kostnader förknippade med sjukvård på grund av smittan, och de berörda myndigheterna får de resurstillskott som behövs för detta arbete.

Därmed, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Det är många som är oroliga just nu. När liv och hälsa hotas påtagligt kan det vara svårt att tänka på annat. Det är oro för nära och kära, oro för jobbet och framtiden och oro för att vi inte vet hur detta ska sluta. Tyvärr är sannolikheten stor att det blir värre innan det blir bättre.

Sverige prövas nu, både mänskligt och ekonomiskt, men det svenska samhället är i grunden starkt. Vi har tillit till varandra och till våra myndigheter, och när det väl gäller kommer vi alla att göra vårt yttersta. Jag är helt övertygad om att vi tillsammans kommer att ta oss igenom denna svåra kris. Alla måste hjälpa till, alla måste göra sitt bästa och alla måste vara sitt bästa. Tillsammans kommer vi att klara av detta.

Fru talman! Dagens beslut handlar om att företag genom skattekontot ska kunna låna pengar direkt av staten för att inte gå i konkurs på grund av brist på pengar. Redan nu har tusentals människor runt om i Sverige förlorat sina jobb, och fler riskerar att göra det. Företag är på väg i konkurs eller har redan hamnat där. Situationen är akut. De beslut som vi fattar de närmaste dagarna och veckorna tror jag är helt avgörande för hur 2020-talet ska bli, och de kommer att påverka oss under lång tid framöver.

I dag kommer riksdagen att göra det möjligt för företag att inte betala in skatter och avgifter för sin personal, och det är likadant med moms. Detta sker retroaktivt från januari till och med september och innebär att företag, i denna akuta situation, ges möjlighet att låna pengar direkt av staten genom att de inte behöver betala in skatter och avgifter nu direkt. Detta är bra, men kostnaderna för företagen att låna dessa pengar är alldeles för höga och motsvarar en ränta på 6,6 procent. Tanken är ju att vi ska hjälpa företagen. Då kan regeringen och stödpartierna inte sätta en så hög ränta att vissa företag upplever att de inte ens kan ta del av statens krispaket. Vi moderater kommer att göra allt vi kan för att räntan ska bli så låg som möjligt. Vi vill att företag ska ha råd att låna och använda dessa pengar. På det sättet kan vi rädda jobb.

Jag vill rikta ett särskilt tack till riksdagskollegan och kristdemokraten Jakob Forssmed, som genom hårt arbete gjort att vi kan tidigarelägga de akuta åtgärderna en hel vecka. Tack, Jakob! Det kommer att rädda jobb och underlätta för företag som har akut brist på pengar. Jag tror att det är viktigt att vi i riksdagens partier nu hjälps åt att få igenom förslag som är viktiga för Sverige så fort som möjligt.

Fru talman! Avslutningsvis: Denna kris påverkar oss alla i slutändan, och vi måste hjälpas åt tillsammans för att ta oss igenom den. Riksdag och regering beslutar nu om stora räddningspaket för att rädda företag undan konkurs. Vi gör detta för att hårt arbetande människor inte ska förlora sitt

arbete. Därför vill jag rikta en uppmaning till alla de företag som nu får permitteringsstöd och krispaket för att kunna behålla sin personal. Jag vill också rikta en uppmaning till alla de banker som nu har en mycket viktig funktion att fylla för att underlätta kreditgivning. Ni kan inte dela ut vinster i detta läge! Riksdagen förväntar sig mer av er. Svenska folket förväntar sig mer av er. Det är allas våra gemensamma skattepengar som nu används för att hindra en ekonomisk katastrof. Att företag först tar emot krispengar för korttidspermitteringar och sedan tar ut pengar – vinst – för att ge till aktieägarna är helt enkelt oacceptabelt i detta läge.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till det liggande förslaget.

Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! I dag ska vi besluta om en liten del av alla de krisåtgärder som just nu vidtas, planeras och förbereds. Detta handlar om att öppna en ny kanal för likviditet via skattekontot för landets hårt arbetande företag. I grunden sunda företag ska inte behöva gå i konkurs eller stöta på liknande svårigheter på grund av akut brist på likviditet. Därför tar vi nu mått och steg för att öppna de kanaler som krävs. Detta är en av dem.

Det finns också anledning att påminna om den helhet som genomförs i dessa dagar. Vi har nu på två veckor presenterat åtgärder motsvarande två års normalt reformutrymme, och ingenting tyder på att denna process på något sätt är slut. Det kommer att krävas ytterligare mått och steg för att säkra centrala samhällsfunktioner.

När det gäller direkta lättnader och att vi faktiskt lyfter bort kostnader från våra företag handlar det om sänkta arbetsgivaravgifter, ett slopat sjuklöneansvar, en facilitet för kraftigt sänkta hyror till drabbade branscher och ett korttidspermitteringsupplägg som väldigt många såväl små som stora företag redan nu har nyttjat.

När det gäller krediter och möjlighet till likviditet till företagen handlar det nu om statligt garanterade lån via bankerna och ordentliga tillskott till Almi, EKN och liknande aktörer som stöttar den svenska företagsamheten. Det är krediter via skattekonto som vi ska fatta beslut om i dag.

En mindre men viktig fråga är frågan om vilken ränta som ska gälla för denna kreditlina. I dagsläget ligger årsräntan på motsvarande 6,6 procent. Varför gör den det? Jo, det gör den för att vi använder oss av det föreliggande förslaget och ett befintligt förslag som kunde användas så snabbt som möjligt.

Jag vill vara tydlig med att om detta blir ett mer långsiktigt förlopp och vi ser att detta nyttjas längre, då behöver årsräntan komma ned. Jag säger i dag vad finansministern sa på en presskonferens i går, nämligen att vi ser fram emot att diskutera detta i finansutskottet för att se på vilken nivå den långsiktiga räntan ska ligga.

Men det är också viktigt att säga till de företag som nu nyttjar detta – tusentals företag har redan anmält sitt intresse av att nyttja detta – att den initiala räntan om man nyttjar detta en månad, två månader eller tre månader redan i dag är mycket låg. Man kan nyttja detta verktyg redan i dag och känna sig trygg, inte minst eftersom Skatteverket i dag har gått ut och sagt att man pausar företrädaransvaret kopplat till de krediter som ges via skattekontot.

Det gemensamma för alla de mått och steg som tas dessa veckor är att vi ska säkra de centrala samhällsfunktionerna. Sverige ska fortsätta fungera även i denna mycket oroliga tid. Vi ska också göra det vi kan för att säkra svenska jobb och företag. Då handlar det om att fortsätta lyfta kostnader från inte minst de små och medelstora företagens axlar för att de ska kunna klara av att övervintra och för att de ska finnas kvar när konjunkturen vänder och när dagens mycket allvarliga skeende vänds till något annat och bättre.

Det är mycket jobb kvar. Vi tar ett steg i dag genom det beslut som vi kommer att fatta senare under eftermiddagen. Jag yrkar bifall till propositionen och därmed till utskottets förslag.

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Det är svåra tider. Det är väldigt många som gör väldigt stora upppoffringar och som sliter något oerhört mycket inom skolan, sjukvården och äldreomsorgen för att möta denna kris. Det är väldigt många som är oroliga för sina anhöriga, som har anhöriga som har blivit sjuka eller som riskerar att bli sjuka. Och det är människor som avlider.

Jag tror att vi är många som längtar efter anhöriga. Man får inte besöka sin gamla mamma längre. Det tycker jag är jobbigt. Jag skulle gärna vilja finnas där för min mamma. Det kan jag inte göra nu. Man får skicka kort och brev, och man får prata lite extra mycket i telefon.

Eftersom det är många som offrar väldigt mycket och samhället sätter in mycket stora resurser för att skydda de riskgrupper som finns tycker man också att det finns ett särskilt ansvar hos var och en av oss. Därför blir man lite upprörd när man ser människor som tycker att det är viktigare att de får gå och handla rökt ål i Östermalmshallen trots att de tillhör en riskgrupp eller att de tycker att de är så friska och vitala att de kan sitta var de vill. Man har ett samhällsansvar även i denna kris. Även om man kanske inte trodde att man hade det tidigare ska man ta det särskilt nu, skulle jag vilja föra fram.

Jag sa att det är väldigt många som sliter väldigt hårt. Vi vet också att välfärden under lång tid varit underfinansierad så att vi har haft sämre förutsättningar att möta denna kris. Det är vårdpersonal som har lämnat sina jobb på grund av att arbetsvillkoren har varit alldeles för tuffa. Man har inte orkat med, utan man har sökt sig bort. På samma sätt är det för lärare. Och inom äldreomsorgen är det en ständig stress.

Nu är det många människor som redan har förlorat jobbet. Före denna kris var det ungefär 700 000 i detta land som var visstidsanställda. Det betyder att de kommer att få gå först. Det är så arbetsmarknaden fungerar. Väldigt många av dem har inte tillgång till en a-kassa. Jag tror att ungefär fyra av tio arbetslösa har tillgång till a-kassa. Vi har ett mycket hårt regelverk. Dessa människor ska nu betala sin hyra den sista mars.

Vi talar här om paket som är väldigt stora, och regeringen presenterade ytterligare paket i går. Jag tycker att vi ska göra vad vi kan för att rädda jobb och företag. Vi ska jobba tillsammans för det. Men vi måste också se att det finns väldigt många människor som har det mycket tufft ekonomiskt i denna kris. Det finns ensamstående mammor, och jag fick ett brev i morse där det lyftes fram att de inte har pengar till mat nu när gymnasieskolorna har stängt. Det finns arbetslösa som hör av sig och frågar hur de ska klara hyran. Var finns hyresgästerna hos regeringen och samarbetspartierna?

Prot. 2019/20:94
26 mars

-----
*Ändringar i statens
budget för 2020 –
Anstånd med inbetal-
ning av skatt i vissa
fall, med anledning
av coronaviruset*

Hur ska dessa människor klara sin hyresinbetalning den sista mars? Ska människor behöva vräkas för att vi har en medicinsk kris? Jag tycker inte det. Jag tycker att eleverna i gymnasieskolan ska ha mat på bordet. Därför har vi föreslagit ett extra studiebidrag. Jag tycker att vi ska ändra regelverken i a-kassan mycket snabbt – det skulle redan ha varit gjort – och jag tycker att ersättningsnivåerna ska höjas. Jag tycker att vi ska storsatsa på äldreomsorg, vård och skola.

Detta paket med skattekontot tycker jag är ett bra sätt att jobba. Man får använda de befintliga system som finns för att snabbt ta fram förslag. Jag skulle också vilja lyfta fram Jakob Forssmeds insats som har gjort att detta nu går fortare. Han har lagt ned en hel del arbete för att möjliggöra detta. Jag tycker att vi tillsammans sedan småningom kommit framåt.

Sedan finns det en diskussion om räntenivån på skattekontot. Den diskussionen får fortsätta. Nu har man vidtagit åtgärder med krediter, som presenterades i går. Men samtidigt är räntan hög, och det är en ränta som är lika för alla. Det kanske man också skulle behöva diskutera. Jag tror att vi helt enkelt behöver återkomma till denna diskussion, och så får vi se var vi kan landa. Men det är bra att detta nu kan tas snabbare, och jag ställer mig bakom utskottets förslag. Men jag skulle också till slut vilja skicka en uppmaning: Se hyresgästerna, se dem som är arbetslösa och se alla dem som sliter i vården och äldreomsorgen och ta fram paket för dem också!

Anf. 5 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Coronaepidemin slår mot liv och hälsa, den prövar oss nu brett och vi behöver göra precis allt vi kan för att skydda dem som är allra mest utsatta i denna situation.

Också den ekonomiska krisen i coronaepidemins spår saknar motstycke i modern tid. När land efter land vidtar drastiska åtgärder i syfte att begränsa smittspridningen blir effekterna på den globala ekonomin närmast förödande.

I Sverige är vi mitt i en ekonomisk kris av en magnitud som vi inte sett i modern tid – dess enorma hastighet motsvaras enbart av dess djup. Människor ser sina livsverk smälta ihop framför ögonen, och många står samtidigt utanför trygghetssystemen.

Den arbetslöshet som riskerar att bli väldigt kraftig riskerar att föra med sig otrygghet och allvarliga hälsokonsekvenser. Vi vet att psykisk och fysisk ohälsa, sociala problem och brist på gemenskap följer i arbetslöshetens spår. Fortfarande lider många av de hälsomässiga sviterna av finanskrisen för över tio år sedan. Effekterna riskerar att bli ännu större nu och att faktiskt förkorta liv.

Om betydande delar av näringslivet går under och många blir arbetslösa på grund av denna kraftiga men tillfälliga utbuds- och efterfrågechock kommer vi att få dras med omfattande problem i samhällsekonomin under lång tid, även efter att ekonomin återgått till mer av ett normalläge. Det handlar om förlorade resurser, bland annat till välfärden. Det handlar om arbetstillfällen – som ger försörjning och sammanhang – som inte återkommer.

Även sådant entreprenörskap och företagande som byggt Sverige starkt under decennierna kan slås i spillror. Sådant entreprenörskap och företagande ser vi också verksamt nu, mitt under krisen. Företag ser problem och

finner lösningar, som när industrin snabbt ställer om till produktion av avancerat sjukvårdsmaterial eller skolar om personal.

Detta entreprenörskap finns inte bara i företag. Det finns också i det breda civilsamhälle som nu, trots egna svårigheter, kliver fram och tar ett stort ansvar för dem som drabbas av – inte minst – ensamhet och isolering.

Det regeringen har föreslagit har varit rimliga åtgärder i sig. I går kom nya förslag som innebär mer av kostnadslättnader också för de mindre företagen samt statliga kreditgarantier. Det är bra och nödvändigt, men det kommer att krävas ännu mer.

Det är klart att staten måste ha kvar möjligheter att stimulera ekonomin också i ett senare skede, men det finns en fara i att vänta med eller tveka om ännu mer kraftfulla åtgärder i detta läge. Det är bättre att nu i kris skala upp i betydande omfattning än att bygga ut stödåtgärderna successivt över tid, för då finns risk att det inte finns arbetsgivare kvar att stödja.

I och med dagens betänkande tar finansutskottet ett särskilt initiativ för att tidigarelägga den möjlighet att begära anstånd med inbetalning av skatter och avgifter som har föreslagits. Denna möjlighet innebär också att man kan få tidigare inbetalda skatter och avgifter för det första kvartalet återbetalda retroaktivt.

Detta är väldigt bra. Det kan snabbt stärka likviditeten i företag och bli ett slags livboj att hålla fast i för att inte duka under i väntan på andra stödåtgärder eller i väntan på att det ljusnar.

Varje dag är viktig nu i det dramatiska förlopp som vi ser. Därför är jag glad att jag kunde initiera en process för att ändra i regeringens förslag så att detta nu kommer på plats en vecka tidigare. Jag är också glad att det fanns en villighet och ett brett stöd i finansutskottet för att göra detta. Kansliet har jobbat hårt med att få det på plats. Även Skatteverket har tagit på sig beredvillighetens skor i detta sammanhang. Det behövs nu, och det kan bidra till att rädda krisande företag och undvika varsel och konkurser.

Men det är samtidigt problematiskt att staten tar ut en ränta på detta anståndsbelopp som motsvarar 6,6 procent på årsbasis. Det gör att företag tvekar att greppa tag i denna livboj och att stödet inte får de effekter som det är tänkt att få. Möjligheten till retroaktivt anstånd är ju någonting som vi vill ska användas så att företagen kan bli mer likvida på kort sikt. Dagens räntenivå avskräcker – dels avskräcker den rent matematiskt, dels uppfattas det som att staten inte bara är intresserad av att rädda företag utan också av att tjäna en hacka i sammanhanget. Det tror jag just nu är ganska dåligt.

Räntan kan förstås inte vara lägre än vad ett företag kan få på ett inlåningskonto; det skulle ge rena arbitragevinster. Bland annat av det skälet behöver det finnas en ränta, men den kan och bör sänkas rejält. Om det skulle innebära att vissa medel flödar från banksystemet och de krediter som ges där och i stället hamnar i detta system menar jag att det är någonting som man kan leva med.

Vi har också ett förslag om kreditgarantier som syftar till delvis samma sak, nämligen att staten i det här läget ska ta över en större del av kreditriskerna. Då kan man också sänka räntan på anståndsbeloppet och behöver inte vara lika bekymrad för det eftersom man har andra system med samma syfte.

Prot. 2019/20:94
26 mars

-----
*Ändringar i statens
budget för 2020 –
Anstånd med inbetal-
ning av skatt i vissa
fall, med anledning
av coronaviruset*

Jag tror att det skulle vara välgörande – faktiskt en hoppingsgivande gärning – om denna ränta kunde sänkas. Jag hoppas på liknande och bra samarbete i denna fråga i finansutskottet.

Ett annat hinder för att greppa tag i den här livbojen har varit företräddaransvaret, som kristdemokrater och många andra har krävt ska pausas. Med den tillämpning som har gällt hittills har det funnits risk att småföretagare skulle bli personligt ansvariga om företaget skulle gå i konkurs med en skatteskuld.

Nu meddelar dock Skatteverket att man inte kommer att ansöka om företräddaransvar, utan man pausar detta under den tid som den tillfälliga anståndsmöjligheten löper. Detta är otroligt välgörande för att fler företag ska kunna klara sig i det här läget. Kan vi därtill sänka räntan vore det mycket verksamt.

Detta är bara en del av allt som nu diskuteras. Från Kristdemokraternas sida ser vi framför oss att vi behöver göra ytterligare saker.

Vi ser att vi behöver stärka systemet med korttidspermitteringar så att det blir möjligt att använda detta också på högre nivåer – ända upp till 90 procent av arbetstiden – så att arbetsgivaren får en reduktion av lönekostnader på nästan 80 procent.

Lönetaket behöver höjas så att fler grupper omfattas.

Systemet behöver vidgas så att fler företag kan använda systemet. Jag hoppas att finansutskottet i beredningen ska kunna vidga möjligheten något. Redan nu står det klart att det finns stöd för att även anställda familjemedlemmar i familjeföretag ska kunna omfattas av korttidsarbete, och det är väldigt bra.

Jag tror också att vi behöver ta bort den begränsning som funnits om att man ska vidta andra åtgärder och säga upp tillfällig personal, detta för att man inte ska vidta åtgärder som helt enkelt inte har varit avsedda.

Till sist vill jag säga något om alla dem som redan har fått lämna arbetet, som har haft tillfälliga anställningar och som ofta står utanför trygghetssystemen. Det behöver nu skyndsamt komma förslag från regeringen för att förbättra möjligheterna att få a-kassa. Det gäller inte minst tillfälligt anställda och timanställda, som är de första som förlorat sina arbeten i denna kris.

Här finns det goda idéer som vi bör pröva. Att dubbelräkna antalet medlemsmånader och att tillfälligt mildra arbetsvillkoret skulle kunna vara saker som gör att fler människor kan omfattas av ett bättre skydd i det här läget och inte blir hänvisade till stor otrygghet.

I ett senare skede kommer andra åtgärder att behövas, såsom utbildningsplatser, välfärdsstöd och investeringar. Men just nu behöver vi göra saker akut och direkt för att rädda jobb och undvika varsel.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 6 MATS PERSSON (L):

Fru talman och ledamöter! Coronakrisen är här, och den är allvarlig. Många människor gör nu varje dag stora insatser i sjukvården, i skolan och runt om i vårt samhälle för att dämpa den oro som många känner. Stora insatser görs för att se till att sjukvården fungerar, och stora insatser görs för att människor ska känna trygghet.

En viktig aspekt av trygghet handlar om jobb – om att veta att man har ett jobb att gå till och om att företagaren känner trygghet i att företaget finns kvar och att företaget kan överleva trots den coronakris vi just nu ser.

Fru talman! Jag tror att det viktigaste svensk politik kan göra just nu handlar om jobben och om att undvika massarbetslöshet. Vi vet att när massarbetslösheten slår till kommer människor att förlora jobbet, aldrig komma tillbaka till arbetsmarknaden och aldrig få tillbaka framtidstron. De sociala kostnaderna kommer att bli väldigt höga.

Jag tror inte att man kan övervärdera hur höga dessa kostnader blir och hur farligt detta är för sammanhållningen i ett samhälle. Därför måste budskapet från svensk politik nu vara att vi är beredda att göra det som krävs för att säkra jobben i Sverige och att vi är beredda att göra det som krävs för att undvika massarbetslöshet.

Det betyder inte att alla kommer att behålla jobbet. Det betyder inte att vartenda företag är skyddat från att gå i konkurs. Men vi är beredda att göra det som krävs för att undvika massarbetslöshet, stora sociala påfrestningar och stor social oro.

Det är viktigt att ett samhälle håller ihop och att människor känner framtidstro. En viktig del i det handlar om de krispaket som nu lanseras och läggs fram för att säkra svenska jobb, för att säkerställa att företagare finns kvar och kan anställa också i framtiden. Det handlar då om att se till att kostnaderna blir lägre för den hyra man har men också för de anställda man har, men också att man kan få pengar tillbaka, att man kan få tillbaka de skattepengar man har betalat in eller få anstånd med de skatteinbetalningar man ska göra. Det är ett viktigt sätt att se till att företagare får mer pengar på banken och mer pengar in på kontot som kan användas här och nu.

En del av det som vi tar ställning till i den här debatten innebär att vi nu gör allt vi kan från riksdagens sida för att se till att behandla krispaketen så snabbt som möjligt så att företagare så tidigt som möjligt ska kunna använda sig av de regler som nu ska införas. Det är också viktigt att vi ser till att de regelverk som vi nu får på plats är så bra som de bara kan vara. En sådan del handlar om räntan på anståndet, och jag ser fram emot de diskussioner vi kommer att ha i finansutskottet för att se till att räntan blir så bra som möjligt för Sveriges företagare.

Fru talman! Vi är beredda att göra det som krävs för att säkra svenska jobb. Med det betänkande vi behandlar just nu tar vi ett första steg för att se till att jobben säkras och att företagen är basen för den svenska ekonomin.

Anf. 7 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jag är oerhört ofta väldigt stolt över Sverige, och för varje dag som går i den här krisen djupnar den känslan hos mig. Det är så många fantastiska insatser som görs runtom i vårt land just nu, självklart och kanske framför allt inom vården som ställer om och som vårdar och omvårdar.

I hela det breda beredskapsarbetet ställer myndigheter om och gör det som krävs, och frivilligorganisationer stiger fram och erbjuder sina tjänster och sina händer och fötter, så att vi allihop kan genomgå den här krisen tillsammans.

Det kommer till viss del att innebära att vi tillsammans sörjer dem vi förlorar. Inte minst innebär det att vi går ihop för att mildra effekterna. En oerhört viktig del av det är självklart att mildra de ekonomiska effekterna av de väldigt tuffa beslut som tas för att hantera smittan.

Många företag är nu oerhört oroliga för morgondagen och för framtiden. Många människor har redan blivit av med sina jobb. Det ringer inte längre i telefonen hos de timanställda.

Därför är det oerhört viktigt att vi nu snabbt och resolut gör allt vi kan för att mildra denna smäll för svenska företag, så att så många som möjligt får behålla sitt jobb och sin inkomst. Det behövs många åtgärder, och regeringen och samarbetspartierna har presenterat ett flertal paket.

Redan i början av denna kris var Riksbanken väldigt tydlig mot oss i finansutskottet med att detta bland annat kommer att vara en fråga om pengar i den dagliga kassan hos många svenska företag, och vi pratar här i dag om åtgärder som handlar om just detta. Vi kan använda skattekontot som ett sätt att frigöra pengar till många företag. Det är praktiskt, det är reellt och det är här och nu. Genom ett gott samarbete i utskottet ser vi till att detta kommer att vara möjligt redan från och med nästa vecka. Det blir också möjligt att få anstånd med skatten.

En sak som presenterades i går, som är viktig för väldigt många som har ett eget företag, är att de som står inför att betala in moms för förra året, som av många ska betalas under de kommande veckorna, inte behöver göra det. Det är ett tydligt besked att man kan skjuta fram momsinsbetalningen och behålla pengarna för att hålla sitt företag levande. Det är den typen av väldigt praktiska och resoluta åtgärder som vi nu genomför, en efter en, för att hålla företag under armarna.

Jag är väldigt glad att vi kan göra så mycket av detta arbete genom god dialog i utskottet och i riksdagen, så att vi gemensamt kan fatta konsensusbeslut här i kammaren. Vi har mycket arbete framför oss, och vi har många diskussioner framför oss, och dem ska vi ta i god ton.

Jag tycker också att det är oerhört bra att vi har ett tydligt gemensamt budskap från politiken till de företag som nu tar del av de åtgärder som vi erbjuder att det inte är lämpligt att kombinera att ta del av statliga stöd och samtidigt dela ut bonusar eller göra utdelningar till sina aktieägare. Det är anstötligt att göra detta. I vissa delar av regelverket kan vi reglera att detta inte blir möjligt, men eftersom vi inför reglerna snabbt har vi inte lyckats få in den detaljen i alla regler. Därför måste vi nu vädja till alla som går på företagsstämmor nu under våren om er anständighet och moral att antingen skjuta besluten på framtiden eller göra det enda rätta och hålla inne utdelningarna, för nu gör vi detta tillsammans, och då ställer alla upp och är solidariska. Det är viktigt, för signalen till alla som förlorar sina jobb blir annars oerhört olycklig och riskerar att skapa splittring i vårt land, och det är det sista vi behöver just nu. Vi ska hantera den här krisen tillsammans.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

Anf. 8 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag vill yrka bifall till reservation 1.

Jag önskar att ringen aldrig hade kommit till mig och att ingenting av det här hade hänt, säger Frodo till Gandalf. Gandalf svarar: Man väljer inte i vilken tid man lever. Man väljer bara vad man gör med den tid som man lever.

Just nu lever vi i mycket allvarliga och svåra tider. Det ställer stora krav på var och en av oss, och det ställer stora krav på hur vi agerar tillsammans.

Ingen kan göra allt, men alla kan göra något. För många människor är detta ”något” det väldigt enkla men också väldigt svåra: att bara ta hand om sig själv, att klara av att stanna inomhus, att inte träffa barnbarnen och att inte gå på de sociala aktiviteterna, utan se till att hålla sig själv frisk så att man inte ockuperar den där platsen i vården som någon annan kommer att behöva. Det handlar om att hålla sig själv frisk så att man finns där för barn, barnbarn, vänner och bekanta när den här pandemin har gått över. För många andra handlar insatsen om något som närmast liknar hjältemod. Det handlar om att dag ut och dag in möta sjuka och oroliga människor i vården, att dag ut och dag in, kväll ut och kväll in och natt ut och natt in möta gamla och sjuka i äldreomsorgen, att trotsa den egna rädslan och gå till jobbet i butiken eller som busschaufför eller på annat sätt finnas där i vår ekonomi och i vårt samhälle, så att vi så gott det bara går kan fortsätta att fungera tillsammans.

Vi som politiker måste givetvis känna in, förstå och möta den stora oro som många människor nu känner, alltifrån dem som oroar sig för den egna hälsan till dem som oroar sig för den egna försörjningen och småföretagaren som undrar hur man ska kunna mätta munnarna där hemma och betala hyran när intäkterna uteblir.

I detta måste vi stå starka tillsammans och göra det som går.

Det är också viktigt att de människor som sitter på mest resurser och de största möjligheterna nu betar sig anständigt och på ett sätt som stärker hela samhället. Det är inte tid för banker och storbolag att dela ut vinster till sina ägare. Man behöver inte vara ekonom eller företagsledare för att förstå att pengar kvar i kassan ger mer motståndskraft för att värna jobben i tuffa tider än utdelade pengar till ägarna.

Nu måste var och en ta ansvar, och den som tar emot skattepengar för att kunna driva sin verksamhet vidare och den som litar på de gemensamma trygghetssystemen för att deras verksamheter ska fortsätta att fungera måste agera tillbaka med full solidaritet och beslutsamhet om att värna jobb och funktionalitet i hela samhället.

Fru talman! Uppgiften är svår men samtidigt tydlig. Vi behöver begränsa sjukdomen, och vi behöver dämpa effekterna på ekonomin. Men i detta måste vi också tända ett ljus för en bättre framtid och orka fundera på hur Sverige ska bli ett bättre land när detta är över än vad vi var när detta började. Det går bara genom att vi värnar tillväxt, jobb och trygghet.

I dag debatterar vi en liten del av detta, nämligen hur fler människor ska våga och vilja investera i Sverige så att vardagen i framtiden kan bli bättre och motståndskraften att möta problem likt dem vi nu möter ska vara ännu större framöver.

Fru talman! Sedan en bit in på 2010-talet har Sverige inte levererat så som Sverige kan leverera när Sverige är som bäst. Det har funnits en trötthet i att bedriva reformpolitik. För lite har gjorts för att fler människor ska bli nyfikna och engagerade i framtiden och för att människor ska vilja och våga investera och utvecklas i vårt land.

Om Sverige ska kunna möta framtida kriser bättre och tillsammans bygga en bättre morgondag för var och en av oss behöver reformarbetet åter ta fart. I dag föreslår Moderaterna ett antal åtgärder som än en gång ska bygga Sverige till ett av världens absolut bästa länder att leva och verka i, i vardag och i kris.

Det är tydligt att vi har flera uppgifter framför oss. Det handlar om att dämpa sjukdomen, det handlar om att dämpa effekterna på ekonomin och det handlar om att steg för steg tillsammans bygga en bättre framtid så att framtida kriser kan mötas från en starkare position och vår vardag tillsammans i detta land kan bli ännu bättre.

Anf. 9 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! I normala fall skulle vi inte ha en situation där politiken i mångt och mycket går ut på att stänga en massa arbetsplatser. Vi skulle i stället debattera hur vi får fart på ekonomin, enligt betänkande SkU21 *Företag, kapital och fastighet*.

I det läge som råder har regeringen vidtagit en del akuta åtgärder som har varit mycket bra. Sverigedemokraternas synpunkter på omfattning och prioriteringar överlåter jag åt min partiledare att förmedla i hans direkta och indirekta kontakter med regeringen.

Det vi nu debatterar är motioner från partier och ledamöter gällande skatt på företag, kapital och fastighet. I betänkandet behandlas motioner som skrevs långt innan coronakrisen slog till med full kraft, så en del av förslagen kan tyckas tillfälligt inaktuella.

Men när krisen så småningom upphör och allt återgår till det någorlunda normala behövs bättre förutsättningar för de mindre företagen. Sverigedemokraterna har alltid prioriterat små och medelstora företag. Möjligheten att skapa fler jobb är som allra störst om små företag kan startas och, framför allt, växa. Uppstarts företag behöver gynnsamma villkor under de förkommersiella faserna. Befintliga småföretag måste tillåtas växa, för det är i tillväxtstadiet som de nyanställer.

Låt oss titta på ännu lite längre sikt, bortom nuvarande kris men inför kommande kriser: En av näringslivets brister som uppmärksammas de senaste dagarna är att kriser kan leda till störningar i den fria handeln över gränserna. Sverige måste därför skapa förutsättningar för en bättre beredskap.

Tyskland stoppade tillfälligt exporten av skyddsutrustning, vilket hade kunnat få förödande konsekvenser för Sverige om Tyskland inte hade ändrat sig.

Dessutom klarar Sverige inte sin livsmedelsförsörjning i händelse av en kris som innebär stopp i handel och i leverantörskedjor. Det kommer

att behöva vidtas åtgärder även på detta område, inte minst i fråga om beskattning.

Catrin Molander, chef på beredskapsenheten på Jordbruksverket sa i en artikel i Dagens industri häromdagen: ”Vi är beroende av många industrier och varukedjor. Tar man det perspektivet är Sveriges självförsörjning i princip noll.”

Palle Borgström, riksförbundsordförande på LRF, pekar på att vissa punktskatter belastar jordbruket, att regelverket för nya investeringar är krångligt och att fossilfria bränslen måste göras mer attraktiva för att minska beroendet av importerad diesel. Han fällde också kommentaren som numera blivit ett bevingat citat: ”Vi har nog varit naiva.”

Nåväl, detta är åtgärder som får vidtas på sikt när allt har lugnat ner sig.

Just nu skulle jag vilja be kammarens ledamöter att ta vårt förslag om investeraravdrag under övervägande. Investeringar leder till sysselsättning och utveckling, och då är investeraravdraget ett bra verktyg för att styra riskkapital mot mindre företag som sannolikt skulle anses mindre attraktiva att investera i utan detta avdrag.

Sverigedemokraterna vill vidareutveckla avdraget i fråga om nivå, möjlighet för juridiska personer att nyttja avdraget och att låta allmänheten använda sig av det för investeringar i riskkapitalfonder som satsar på små företag.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 10 ALIREZA AKHONDI (C):

Fru talman! Det känns allvarstygnt att stå i denna talarstol i dag. Sverige och världen går igenom den värsta krisen sedan andra världskriget. Vi är många som känner en oro inför sakernas tillstånd och hur det kan komma att bli framöver.

Just nu gör hundratusentals människor sitt yttersta för att både rädda liv och säkerställa att Sverige kan fungera optimalt även framöver. Därför vill jag börja mitt anförande med att rikta ett hjärtligt och varmt tack till alla i sjukvården, alla som ser till att vi har mat i butikerna, alla som sköter transporter, alla i barnomsorgen och skolan – ni är våra hjältar.

Fru talman! Det svenska näringslivet och våra företag är grunden till all vår välfärd. Det är med ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv nya jobb kan växa till och generera skatteintäkter som stärker vår gemensamma välfärd. Utan företag ingen välfärd. Det tror jag att alla nu förstår oavsett ideologiska preferenser. Sällan har företagets villkor och utmaningar varit så i fokus som i dagsläget.

Jag, och förmodligen alla mina riksdagskollegor från alla partier, spenderar i nuläget mycket tid åt att lyssna in vilka problem den nuvarande situationen orsakar beroende på bransch, företagsstorlek och geografisk belägenhet. Självklart handlar det också om hur vi ska kunna lösa de problem som uppstår både i dag och framöver.

Samtidigt finns det många systemfel som vi under lång tid har behövt åtgärda. Må vara att mycket av det vi i dag debatterar och ska besluta om inte är det som kan rädda ett krisande företag i det akuta skedet, men det förtar inte det faktum att vi måste orka fatta beslut som långsiktigt stärker näringslivet generellt och entreprenörskap i synnerhet.

Fru talman! Företagens kompetensförsörjning och behovet av att öka drivkrafterna hos arbetskraften för kompetensutveckling har under lång tid varit en viktig fråga för att stärka den svenska konkurrenskraften. Jag kan bara konstatera att vi som situationen nu ser ut förmodligen kommer att ha än större behov av att satsa på olika former av vidareutbildning.

Anställda måste ges bättre möjligheter att kompetensutvecklas på arbetsplatsen. Det skapar bättre förutsättningar för karriärsteg och gör att människor står starkare på arbetsmarknaden och har lättare att hitta ett nytt jobb. Arbetsgivarna måste också ha tydliga incitament att satsa på de anställdas kompetens. Och samhället måste bättre kunna möta flaskhalsar i bristyrken.

Sveriges konkurrenskraft bygger på hög kompetens och att många företag satsar mycket på anställdas vidareutbildning och kompetenshöjande insatser. Men eftersom det alltid finns en risk att företag förlorar värdet av en sådan investering, exempelvis om den anställde byter jobb, är det inte alla företag som gör dessa viktiga investeringar i kompetenshöjande åtgärder för personalen. Individerna har i en föränderlig värld större värde av kompetenshöjning än företag i regel kan erbjuda. Därför finns det ett samhällsintresse av att skapa särskilda ekonomiska incitament att investera i anställdas vidareutbildning. Centerpartiet vill därför att företagets incitament att investera i detta förstärks.

Fru talman! Det är viktigt att skatter utformas så att svenska företags konkurrenskraft stärks ytterligare. Skatterna måste utformas så att människor vågar ta risker och starta företag. Skatter ska medverka till tillväxt och utveckling i hela landet, underlätta jobbskapande och företagande och stimulera en grön skatteväxling. Skatterna måste också vara förutsägbara, rättssäkra och långsiktiga.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till Centerpartiets samtliga reservationer i betänkandet.

Anf. 11 TONY HADDOU (V):

Fru talman! En handfull män äger mer än halva världens befolkning gör tillsammans. Den alltmer ojämlika fördelningen av rikedom ser ut på ett liknande sätt även i Sverige. För varje år som går blir Sverige mer och mer ojämlikt. Värdet av mångas arbete hamnar i ett fåtal fickor medan välfärden går på knäna. Förmögenheter och kapital koncentreras till dem som redan har mest och lämnar väldigt många efter.

I dag har vi ett skattesystem som är riggat för de rikaste. Det är inte särskilt populärt. I ett rikt land som Sverige kan vi nämligen inte, och ska aldrig, acceptera en underfinansierad välfärd, där undersköterskor och barnskötare inte har tillräckligt många kollegor, rimliga arbetsscheman eller löner som går att leva på, samtidigt som några få tjänar miljarder.

I dessa tider, när vi uppmanas att arbeta hemifrån, vet vi precis vilka målgrupper som inte kan göra det eftersom de sliter för att få välfärden och samhället att fungera. Det räcker inte med applåder, speciellt inte från dem som i decennier har satt välfärden på svältkost till förmån för de rika.

Vi måste minska de ekonomiska klyftorna och använda skattesystemet till att omfördela resurserna och förändra maktförhållandena i samhället. Det behövs dessutom rejäla tillskott till välfärden över tid. Därför har Vänsterpartiet bland annat föreslagit ökad beskattning av kapital och högre inkomster.

En av anledningarna till den växande ojämlikheten är den skeva fördelningen av kapitalinkomsterna. Det har gjort att de ekonomiska klyftorna har ökat kraftigt. För bara tre år sedan uppgick de sammanlagda kapitalinkomsterna till nästan 400 miljarder kronor. 90 procent av dessa går direkt till den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna. De är så skevt fördelade att på ett år får den tiondel som har de högsta inkomsterna lika mycket i kapitalinkomster att dela på som alla landets barn får i barnbidrag varje månad i tio års tid.

De rikaste har dessutom ofta möjlighet att omvandla arbetsinkomster till lågt beskattade kapitalinkomster. De gör helt enkelt pengar på pengar som i stället skulle kunna omfördelas till att exempelvis rusta upp den generella välfärden ordentligt och till att undersköterskan får fler kollegor och bättre arbetsvillkor. Skatter på kapitalinkomster, arv och förmögenheter innebär inte bara mer rättvisa och välfungerande samhällen utan även en maktförskjutning bort från ett fåtal kapitalägare.

Människor som redan har svårt att klara av sin ekonomi, sjuka och arbetslösa, får i dag finansiera skattelättnader för ekonomiskt redan välbeställda. Det är allt annat än rättvist. Därför behöver vi också lägga om ekonomin i stort. Med rättvisa skatter kan vi omfördela makt och resurser genom skattesystemet på ett mer solidariskt sätt. För detta krävs en kraftfull fördelningspolitik som är riktad mot de grupper som har de största behoven.

För Vänsterpartiet är det självklart att satsa på den generella välfärden. För oss är det självklart att minska de ekonomiska klyftorna och prioritera de ekonomiskt utsatta.

Med det vill jag yrka bifall till reservation 4 i betänkandet.

Anf. 12 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Dagens debatter hålls under speciella omständigheter. Coronaviruset präglar i stort sett hela vår värld, och inte minst företagen och alla anställda drabbas nu mycket hårt. Krisen behöver mötas med kraftfulla åtgärder som räddar så många jobb som möjligt.

Dagens ärende, skatteutskottets betänkande om företags-, kapital- och fastighetsbeskattning, utgår från motioner som skrevs och lämnades in under andra omständigheter, i höstas. Men det finns en grundläggande logik som alltid är densamma: Företag behövs för att skapa jobb och därmed skatteintäkter. Vill vi ha jobb och skatteintäkter måste vi också ha goda villkor för företagen. Skatter och regler måste utformas så att det är attraktivt och så enkelt som möjligt att starta och driva företag.

Det finns mycket på området som skulle kunna bli bättre, men samtidigt finns det saker i Sverige som är bra och som måste värnas. En lång rad världskända företag har startats här på senare år; Skype, King, Spotify och Izettle är några exempel som visar att Sverige faktiskt är ett av världens mest innovativa länder. Det ska vi vara stolta över.

Det finns förstås många skäl till att företag som dessa växer fram just här i Sverige. Ett skäl är att sedan gåvoskatter, arvsskatter och förmögenhetsskatter har tagits bort finns det förutsättningar för att behålla och återinvestera kapital här i Sverige. Det är oerhört värdefullt för det svenska samhället, nu och på sikt. Därför är det oroande att idéer om nya eller högre skatter på kapital vädras då och då. Det skulle slå mot investeringar i nya företag. Från Kristdemokraterna är beskedet det motsatta: Skattesystemet

måste tvärtom bli mer konkurrenskraftigt, göra det mer attraktivt att driva företag och locka till fler investeringar.

Fru talman! Mycket behöver dock göras för att Sverige ska ha ett mer konkurrenskraftigt, företagsvänligt och investeringsvänligt skatteklimat. Vi kommer att ha fler debatter om skatter under våren, inte minst om inkomstskatter. Men i dagens ärende finns det en sak som jag särskilt vill lyfta fram. Det är tonnagebeskattningen av sjöfarten.

Sjöfarten är en mycket viktig näring för Sverige, och införandet av ett svenskt tonnageskattesystem har bidragit till att förbättra förutsättningarna för den svenska sjöfarten. Under några års tid har vi sett att antalet svenskflaggade handelsfartyg ökar. Det är bra, men jag är övertygad om att det skulle kunna bli ännu bättre. Kristdemokraterna menar att det är hög tid att börja utveckla vårt tonnageskattesystem, utreda de begränsningar som finns och minimera osäkerhetsfaktorerna för rederierna i det nuvarande systemet.

Jag har vid flera tillfällen frågat finansministern om det inte är dags att göra en översyn av tonnageskattesystemet. Det har för övrigt ledamöter från andra partier också gjort. Standardsvaret från Magdalena Andersson är att det först måste gå några år för att det ska bli relevant att utvärdera. Men vi är nu inne på det fjärde året med tonnageskatt. Det har alltså gått några år, och en utvärdering är verkligen på sin plats.

I andra länder skruvar man kontinuerligt på beskattningen för att göra just den egna modellen till den mest attraktiva. Danskarna är jätteduktiga på detta. Senast vid årsskiftet gjorde de förändringar i sitt redan attraktiva system för tonnageskatt. Det gör att det blir ännu mer attraktivt att segla under dansk flagg. Vi måste hänga med i utvecklingen. Vi måste vara offensiva. Vår ambition måste vara att Sverige ska vara det bästa landet att driva sin verksamhet i.

Fru talman! Förbättring av tonnagebeskattningen är ett exempel på hur förutsättningarna för svenska arbetstillfällen förbättras, i det här exemplet genom förbättring av förutsättningarna för svensk sjöfart. Samma logik gäller i alla branscher. Om de skattemässiga förutsättningarna är goda, genom skatteregler som uppmuntrar till investeringar och är enkla att förstå samt skattenivåer som är konkurrenskraftiga, förbättras också förutsättningarna för att fler jobb ska växa fram. Fler jobb ger i sin tur större skatteintäkter, som kan användas för att förbättra vården, äldreomsorgen och polisen, bara för att nämna några saker.

Fru talman! Vi kristdemokrater står givetvis bakom alla våra reservationer, men för att spara tid vid voteringen yrkar jag bifall enbart till reservation 7.

Anf. 13 SULTAN KAYHAN (S):

Fru talman! Det känns väldigt tungt att stå här och debattera i dag i den krissituation som vi befinner oss i. Dessutom debatterar vi frågor som handlar om egentligen allt annat än den humanitära kris som vi behöver hantera här och nu. Med det sagt tänker jag hålla mig väldigt kort i dagens debatt.

Skattepolitiken har som främsta uppgift att finansiera den gemensamma välfärden och olika samhällsfunktioner på ett så bra sätt som möjligt. Skattepolitiken ska säkra goda och stabila skatteintäkter och skapa förutsättningar för hållbar tillväxt, hög sysselsättning och ett rättvist fördelat

välstånd. Den ska utformas så att man följer ett antal vägledande principer om legitimitet och ett rättvist skattesystem tillsammans med generella och tydliga regler som är hållbara i förhållande till EU. Självklart ska de frågor vi debatterar här i dag omprövas regelbundet.

Därutöver ser vi också, inte minst i dessa dagar, att det offentliga beredskap och roll i samhället behöver stärkas. Vi såg redan vid leverantörs-krisen inom vården i höstas hur sårbart det kan vara att förlita sig på just-in-time-leveranser. Samhället måste ha en reserv och kan inte förlita sig på att allt alltid fungerar som smidigast.

Vi har all anledning att återkomma till de här diskussionerna efter att dagens kris är över, för just nu har vi annat att koncentrera oss på. Det står för oss socialdemokrater klart att samhället måste bli starkare och att vi gemensamt måste se till att vi har en större kapacitet att klara oförutsedda händelser. Det kommer inte att vara gratis, men vi tjänar alla på att bygga upp ett starkare samhälle. Det har sällan varit så tydligt som nu. Vi yrkar avslag på samtliga motionsyrkanden.

Anf. 14 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Det är ett allvarsamtt läge Sverige och världen befinner sig i. Men jag vill vända mig mot den bild som har satts i den här debatten av ett antal tidigare talare, nämligen bilden att man skulle kunna skilja på välfärd och välstånd. Folk har sagt här, fru talman, att man inte ska lägga så mycket tid på att diskutera företagande och ekonomi, då vi har en allvarlig kris i form av coronaepidemin att möta. Jag vill säga att det är precis tvärtom. Den kris som Sverige och världen står inför visar på vikten av att bygga ett kraftigt välstånd, så att man kan finansiera välfärdsinsatser när det krävs och möta både den kris vi har i dag och kriser som kommer att komma i morgon.

Den socialdemokratiska finansministern har sagt att vi nu kan ta från ladorna, eftersom ladorna har varit fulla. Men, fru talman, det är ju inte Magdalena Andersson som har fyllt Sveriges lador, utan företagsamma människor. Det är fråga om entreprenörer som har vågat utmana, människor som har haft innovativa idéer, människor som har drivit idéer, företagat och anställt människor, människor som med egna ansträngningar har skapat det värde som vi sedan använder när vi fyller lador och när vi köper skyddsutrustning, betalar löner i välfärden, köper ECMO-maskiner och gör viktiga insatser för att möta coronaepidemin. Det går inte att skilja välstånd från välfärd eller välfärd från välstånd. Det ena förutsätter det andra.

Så fort den här krisen är över – vi jobbar hårt med det – kommer vi att behöva gå tillbaka till att bygga välstånd och se till att företagsamheten återigen tar alltmer fart. Nu behövs det stöd av olika slag för att hålla företagsamheten under vingarna till dess att krisen är över, men när den är över kommer vi återigen att behöva ett ökat ekonomiskt utrymme för entreprenörer, företagsamma människor och innovatörer att utmana och bygga ekonomin starkare, så att vi kan möta framtida utmaningar med ännu större kraft.

Fru talman! Jag tror att det var Moderaterna under Fredrik Reinfeldt som i en reklamfilm för några år sedan pratade om att det för varje pad thai som säljs rullar in pengar till vår gemensamma välfärd. Moderaterna har rätt. Detta är såklart inte något som de har varit unika med – det är ett

budskap som liberaler av olika färger har fört fram i många år, och det stämmer självklart. För varje pizza som säljs av den lokala kvarterskrogen, för varje Jolt Cola som köps av en skolkande skolungdom, för varje pad thai som säljs, för varje konsulttjänst som säljs till en pensionär som ska börja blogga – som mina far- och morföräldrar har gjort – och för varje köksrenovering som görs i ett välbärgat villaområde rullar det in pengar till vår gemensamma välfärd. Det är där välstånd skapas.

Det är klart att det just nu behövs stöd. Vi behöver betala tillbaka. Vi har fyllt ladorna med pengar och välstånd som har skapats av företagsamma människor. Nu behöver staten ge tillbaka en del av detta som stöd för att hålla företagsamma människor under vingarna.

Men det vi också behöver göra är att långsiktigt bygga ett skattesystem som slutar stå i vägen för nya idéer och för människor som vill pröva någonting nytt. Med globalisering, ökad konkurrens, en alltmer dynamisk ekonomi, automatisering och autonomisering kommer det att krävas människor som vågar följa sina egna idéer, starta någonting från ingenting och utmana gamla bolag. Vi kommer att behöva nya företagsamma människor som hittar på nya och bättre sätt att resa och som kanske välter det gamla bilbolaget eller får det gamla flygbolaget att gå i konkurs. Vi kommer att behöva nya företagsamma människor som utmanar på område efter område i ekonomin.

Om man vill fortsätta att bygga välstånd i en globaliserad tid med automatisering och autonomisering kan man inte fortsätta att ha höga och tuffa skatter på företagande och inkomster. Vi måste skapa ett ekonomiskt utrymme för var och en som har en bra idé och är företagsam. Var och en som har lite entreprenörskap i blodet ska kunna göra någonting på riktigt av sin idé.

Det har pratats här tidigare, kanske framför allt från vänstern, om att man vill ha rättvisare skatter. Jag håller med, fru talman. Jag tycker att vi ska ha ett rättvist skattesystem, ett skattesystem som låter den som har skapat värdet behålla så mycket som möjligt av pengarna själv. Jag tycker att det perspektivet har saknats i den här debatten.

De pengar som vi har fyllt ladorna med under ganska många år har skapats av någon. Den person som har skapat de pengarna har i grunden rätt till sina egna pengar.

Det skattesystem vi har i dag hindrar människor med låga inkomster att spara ihop till ett startkapital och en insats för att köpa en egen lägenhet. Det håller människor med låga inkomster utanför bostadsrättsmarknaden.

Det skattesystem vi har i dag gör att den som har ett litet företag och vill anställa en till person, eller kanske vill göra sin första anställning, har svårt att få råd att göra detta. Det är för att vi har för tuffa skatter.

Fru talman! I Sverige är det för svårt att bli rik. Det är för svårt att göra verklighet av sitt entreprenörskap. Det är för svårt att ha en ny idé, skapa innovation och skapa ett hållbart företagande.

När den kris som vi nu står mitt i är över måste vi gå tillbaka och börja se till de företagsamma människor som har fyllt ladorna. Det är de som just nu ser till att vi kan köpa ECMO-maskiner och skyddsutrustning och att vi kan betala lönerna i sjukvården.

Vi måste gå tillbaka och se till att vi kan få fler företagsamma människor och att de som är företagsamma och tjänar pengar kan få behålla mer

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

§ 5 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU23
Mervärdesskatt
föredrogs.

Anf. 15 NIKLAS WYKMAN (M):
Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 16 DAVID LÅNG (SD):
Fru talman! I normala fall, när normala principer för marknadsekonomi gäller, är enhetlig moms något som kan ses som eftersträvänsvärt. Men även om man accepterar ett differentierat momssystem uppstår ibland gränsdragningsproblem som gör att i stort sett samma tjänst beskattas olika. En översyn av de gränsdragningsproblem som har konstaterats skulle kunna vara på sin plats. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 2.

Anf. 17 ALIREZA AKHONDI (C):
Fru talman, ärade riksdagsledamöter! Att stå här i kammaren och prata om behovet av att se över våra skatterättsliga regelverk och företagens administrativa börda känns viktigare än någonsin. Just i dag är det för många företagare andra bördor än de rent administrativa som tynger. Det vittnar alla de företag och de företagare om som jag pratar med dagligen.

Det handlar om att pengar måste in för att kunna betala de löpande kostnaderna. Samtidigt vet vi att det är summan av alla bördor, stora som små, som sammantaget ger sämre förutsättningar för företagen att göra det de ska, nämligen att fokusera på sitt företagande och inte på byråkrati.

Fru talman! I alla undersökningar hamnar tyvärr momsen högt upp på företagens lista när de ska rangordna administrativa problem eller bördor. Förenklas företagarnas vardag kan fler jobb skapas. I förlängningen stärker det välfärden. Det går att förenkla mycket inom området för mervärdesskatt.

Alliansregeringens reform med kvartalsredovisning av moms i stället för månadsredovisning minskade företagens kostnader med över 300 miljoner kronor. För Centerpartiet är det viktigt att vi kan utvidga förenklingsarbetet inom momsen till fler områden.

Fru talman! Momsbeskattning, precis som övriga skatterättsliga regelverk, måste hänga med i tiden. På senare år har det blivit allt tydligare att såväl lagstiftare som myndighet måste bli bättre på att hantera den snabba utvecklingen i samhället.

Skatteverkets nyligen publicerade kartläggning och analys av delningsekonomin påverkan på skattesystemet är ett bra exempel på hur viktigt det är att vi är snabbfotade i lagstiftning och regelverk. Härom tror jag

inte det finns några partipolitiska åsiktsskillnader. Vi vill alla att regelverken ska hänga med i utvecklingen. Framtidens momsregler måste hantera gränsöverskridande transaktioner via mobil och internet. Det måste ske på ett enkelt och effektivt sätt. Med ett enklare system främjar vi tillväxt och främjar framtidens jobb.

Fru talman! I dag när vardagsköp pågår för fullt i mobiler och vid datorskärmar framstår det mer än tydligt att det formella mervärdesskattesystemet har hamnat i otakt med den tekniska och ekonomiska utvecklingen. Ökad användning av ny teknik och globala tjänster driver fram behov av att förenkla för både konsumenter och näringsidkare. Vi måste följa med i det digitala samhället. Lagstiftningen och tillämpningen måste följa med i verkligheten.

Fru talman! Jag vill särskilt peka på Centerpartiets ena reservation i detta betänkande. Det är enligt min mening en reservation som inte bara är ett konkret exempel utan som också lyfter fram den bredare problematiken med momssystemet. Det gäller svårighet att förstå varför olika nivåer tillämpas och varför det finns behov av att se över mervärdesskattesystemet. Jag pratar om momsen på musik och dans.

Det är svårt att se logiken i varför kultur som utövas i form av musik och dans ska beskattas med 25 procents moms medan kultur i form av enbart musik är belagd med väsentligt lägre moms. Momsnivån för musikverksamhet bör rimligen vara densamma vare sig åhörarna eller publiken dansar till musiken eller inte.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis yrka bifall till Centerpartiets samtliga reservationer i betänkandet.

Jag vill också skicka en särskild hälsning till alla oss som bor i vårt älskade Sverige. Ta nu hand om er, och ta hand om varandra! Tillsammans är vi starka!

Anf. 18 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation nr 6. I likhet med tidigare talare ska jag fatta mig ganska kort, men jag vill ändå säga några ord om momsen.

I mitt anförande i den förra debatten tryckte jag på att våra skattesystem måste vara företagsvänliga och att skatter och regler måste utformas på ett sätt som gör att det är enkelt att driva företag. Momssystemet är ett system som är känt för att vara allt annat än enkelt. Enligt Näringslivets Regelnämnd är skatteregler den vanligaste källan till det regelkrångel som många företagare vittnar om, och inte sällan är det momsragen som ställer till problem.

De olika momssatserna 6, 12 och 25 procent för med sig en lång rad gränsdragningsproblem. Som Alireza Akhondi tidigare var inne på här är det uppenbara exemplet de olika momssatser på kulturarrangemang beroende på om publiken sitter ner eller står upp. Sitter publiken ner är momsen 6 procent, står publiken upp mer än fyrdubblas skatten till 25 procent. Det kan te sig komiskt för en utomstående, men för dem som berörs är det tragiskt och orimligt.

Detta är tyvärr långt ifrån det enda som är krångligt med momsragen. En lista på krångliga momsregler skulle förmodligen bli mycket lång. De olika skattesatserna, de många undantagen, och undantagen från undan-

tagen, är en ständig källa till huvudvärk för många organisationer och företag. Det är uppenbart att politiken måste agera för att förenkla detta.

Prot. 2019/20:94
26 mars

Mervärdesskatt

Anf. 19 SULTAN KAYHAN (S):

Fru talman! När vi i september förra året lämnade in våra riksdagsmotioner var allt annorlunda. Solen sken, och sensommarvärmen hängde kvar i luften. Fulla av energi lämnade vi in våra förslag för att påverka politikens inriktning.

Ingen anade att det bara några månader senare skulle spridas ett virus i världen som skulle ställa allt på sin spets. Ingen kunde förutse den pandemi som nu tar många liv, som kraftigt begränsar vårt sätt att leva och som slår hårt mot ekonomin. Aldrig tidigare i modern tid har så många restriktioner och förbud införts på så kort tid. Vem hade kunnat föreställa sig att vi en dag skulle stänga våra gränser? Men nu är vi här.

Coronaviruset, som det kallas, har påmint oss om livets bräcklighet. Men vi har också blivit påmind om hur mycket vi behöver varandra – även när det innebär att vi ska hålla oss ifrån varandra. Vi ser gemenskap och ansvarstagande överallt. Vi ser hur alla som kan arbetar hemifrån och hur våra hjältar i sjukvården gör mer än sitt yttersta varje dag. Vi ser olika initiativ från enskilda som gör vad de kan för att hjälpa personer i riskgrupper. Vi ser människor som delar roliga inlägg för att muntra upp varandra. Vi ser solidaritet mellan människor.

Vi ser även hur starkt Sverige står under denna prövning. Nu i krisläge har hela samhället behov av massiva statliga insatser. Det har blivit uppenbart även för dem som tidigare har förespråkat ett mindre samhälle. Det är bra.

För mig som socialdemokrat är det självklart att vi ska ha starka statsfinanser och att hela samhället tar ett gemensamt ansvar. Med det aktualiseras också frågan om hur det starka samhället ska finansieras. Jag tror att en större skattediskussion kommer att behövas i en nära framtid om hur vi ska finansiera de behov som nu finns och hur vi ska stärka samhället ännu mer. Men inte just nu. Det är uppenbart att vi har olika uppfattningar om bland annat momsfrågan, som vi diskuterar här i dag. Men det är också en senare fråga. Nu behöver vi hålla ihop och vara precis det starka samhälle som vi är och behöver vara.

Avslutningsvis vill jag kort besvara de motionsyrkanden som behandlas i dag. Vi yrkar avslag på samtliga motionsyrkanden. Det har i huvudsak två orsaker.

Den ena är att det i de flesta motioner föreslås sänkt moms på en rad varor och tjänster. Det är en diskussion som egentligen alltid pågår. Detta är något som vi inte vill föreslå några förändrade regler för, för i dagsläget finns det helt enkelt inte pengar till att genomföra ofinansierade skattesänkningar. I de fall där detta inte är applicerbart handlar det om att det redan finns pågående utredningar och annat arbete inom momsområdet som vi inte vill föregå. Det är alltså den andra orsaken.

Med det sagt, fru talman, vill jag avsluta mitt anförande med att tacka er för det tålamod och ansvar som ni politiker från de olika partierna har visat och som ni där hemma fortsätter att visa när ni följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Anf. 20 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Jag höllde just upp ett glas vatten. Det ser ut att vara vatten från kranen. Då är momsens 25 procent. Om det i stället hade varit vatten från flaska hade momsens varit 12 procent. Det kan man tycka är lite underligt, och jag precis som Liberalerna delar denna uppfattning.

Momsen och momssystemet är alldeles för skadskjutet av en massa små undantag, en massa lobbyistverksamheter och en massa politiker som vill fiffla hitan och ditan och ge dittan och dattan som just de bryr sig om lite undantag och momsnedläggningar. Vatten, vatten på kran och vatten på flaska, är ett exempel på det, där det såklart blir orimligt att det är olika moms.

Det finns rätt många exempel på detta, och ett annat är bio. Om man går på bio är det högre moms än om man går på teater. Men hur är det om man spelar in teater och sänder det på en bioduk? Det har ju blivit ganska populärt att se på högkvalitativ teater från andra länder på en bioduk. Vad blir det för moms då? Och om momsens skiljer sig – hur stor får då scenen vara på den teater där man har spelat in innan det räknas som en film? Hur mycket rekvisita får man ha? Oavsett vilka undantag man har från grundmomsen, den enhetliga momsens, blir det märkligt. Det blir konstiga gränsdragningsproblem.

Det som har kallats för dansbandsdebatten har lyfts här tidigare. Om man går på en vanlig konsert, en konsert med ett band som spelar live-musik, är det lägre moms än om folk i publiken dansar, till exempel på en dansbandskonsert.

Det där kan tyckas enkelt. Man kan tycka att då ändrar vi momsens så att det blir samma sorts nedsatta moms på dansband som det är på liveband. Det är bara det att då blir det orättvist för någon ny person. Då blir det orättvist för den som till exempel har en dansföreställning med inspelad musik men inte med liveband. Det kan också bli orättvist för den som har inspelad musik och har pardans på schemat, för den får då lite högre moms än den som har en vanlig konsert. Men om vi ändrar det och tillåter en lägre moms bara för den som ordnar pardans blir det i stället orättvist för den som anordnar disko med inspelad musik men utan liveband.

Det är det här som är problemet med momssystemet. Om man börjar fiffla lite här, pilla lite där och skadskjuta lite hitan och ditan kommer vi att få ett momssystem som är helt överblickbart. Och det har vi i dag.

Jag skulle kunna fråga rätt många som inte sitter i skatteutskottet men som är riksdagsledamöter: Vad tror ni att det är för moms på att åka taxi, på att åka hundsläde och på att åka häst och vagn? De flesta skulle förmodligen inte kunna säga vilken momssats det är på taxi, hundsläde och häst och vagn. Och det är väldigt få som skulle kunna motivera varför det är olika moms.

Om man har varit på den inspelade teaterföreställningen och ska hem därifrån och vill åka lite finare, med häst och vagn, är det märkligt att man får betala mer moms än om man tar en taxi. Om man bor på ett ställe där det finns en massa snö vore det väl rimligt att man betalar samma moms för hundsläde som för taxi, men så är det inte, för hundsläde och häst och vagn räknas som underhållning och inte som persontransport. Taxi, precis som skidlift, är persontransport och inte underhållning. De gånger jag har åkt taxi eller skidlift, fru talman, har det dock ganska ofta varit förknippat

med just underhållning. Det är märkligt när momssystemet är så skadskjutet som det är nu.

Men det här är inte bara ett problem för att det sätter käppar i hjulen för ekonomin. Det här är inte bara ett problem för att det är konstigt och någonting som man kan göra löjeväckande inlägg om här i kammaren. Det här är ett problem därför att det också öppnar upp för korruption. Om man har ett momssystem där det finns så pass många olika undantag hit och dit öppnar det upp för korruption och för att politiker, kanske exempelvis en politiker som inte sitter i skatteutskottet utan i något annat utskott som ägnar sig åt något annat politikområde, gärna vill ha lite undantag på just sitt politikområde. Det öppnar upp, fru talman, för att en politiker som träffar en lobbyist från en specifik bransch kan få för sig att det finns röster att fiska om man ger lite nedsättning av momsens just för företagen i den branschen. En politiker som kommer från ett län där man åker mycket hundslåde kanske tänker: Om vi skapar undantag för dem som kommer just där jag kommer från kan jag dra in lite röster.

Fru talman! Momssystemet och att det är så skadskjutet är inte ett problem bara för ekonomin. Det är ett problem för demokratin, för det öppnar upp för korruption och godtyckliga undantag och får hela skattesystemet att se oseriöst ut. Självklart ska vi ha en mer enhetlig moms. Jag ser fram emot framtida reformer där vi ser till att göra momssystemet mer enhetligt så att vi får bort den här korruptionen och undantagen och ser till att ha en ekonomi som är lättöverskådlig och lättbegriplig.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.29 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Frågestund

Prot. 2019/20:94

26 mars

Mervärdesskatt

Frågestund

Anf. 21 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av näringsminister Ibrahim Baylan, statsrådet Anders Ygeman, utrikesminister Ann Linde och statsrådet Jennie Nilsson.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Näringsminister Ibrahim Baylan besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Anf. 22 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag vänder mig till utrikesministern.

För någon dag sedan kom beskedet att regeringen anslår ytterligare 10 miljoner kronor till konsulärt bistånd för UD. Det är välbehövligt och nödvändigt, för det finns fortfarande ett antal svenskar utomlands som inte kan ta sig hem. Det blir också svårare och svårare, då flyglinjer dras in och flygplatser stängs ned. Det är både gamla och unga, sjuka och friska och människor i riskzonen.

Jag får nu i likhet med många kollegor ett antal mejl och påstötningar från oroliga respektive och föräldrar och från oroliga medborgare som sitter fast på olika kontinenter. I dagarna har jag till exempel fått flera mejl från människor som är strandsatta i Peru. Ett hundratal finns i Lima, och de uppfattar att de inte får det stöd eller den hjälp som de skulle önska.

Min fråga till utrikesministern, fru talman, är vad vi kan göra åt detta nu när vi anslår mer pengar. Detta är ju ett konsulärt nödläge för många människor, exempelvis de som är strandsatta i Peru.

Anf. 23 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag förstår verkligen den frustration som massor av svenskar känner som sitter fast i utlandet.

Det är ju så att så länge det finns kommersiella möjligheter är det den enskilda resenären som får ta ansvar och vända sig till sitt flygbolag, sitt försäkringsbolag och sin resebyrå.

Jag kan konstatera att olika resebolag som Ving, Apollo och Tui varit väldigt effektiva de senaste dagarna i fråga om att ta hem sina resenärer. Senast i går hade Ving ett plan fullt av svenskar som man flög hem från Spanien.

Trots detta kan det uppstå situationer där det absolut inte går den kommersiella vägen. Därför måste vi stötta på de ställena. Vi har redan gjort det i Marocko och i Tunisien, och nu planerar vi för att se hur vi kan hjälpa hem framför allt dem i Peru. Men det finns också andra länder där läget nu är så svårt att UD måste gå in mer aktivt. Därav denna ökning av det konsulära stödet.

Anf. 24 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Som jag sa inledningsvis är det bra att man nu ökar medlen till det konsulära biståndet. Det är bra att man också ökar aktivitetsgraden.

Vi ser ju att ett antal länder nu bokstavligen talat stängs ned. Flygplatser stängs ned, hotell stängs ned och restauranger stängs ned. Det gör att människor hamnar i en otroligt besvärlig och prekär situation på andra kontinenter.

Därför tycker jag att det är viktigt att man nu inser det alltmer tilltagande krisläge som finns. Det gläder mig särskilt att utrikesministern nu nämnde Peru. Jag hoppas att vi kan se att de strandsatta där får det bistånd de behöver.

Anf. 25 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Ja, det stämmer. Vi har varit oerhört aktiva med att både ge information och erbjuda platser när det kommer plan från andra länder där svenskar kan få vara med.

Alla som kan måste därför ladda ned appen UD Resklar. Då kan de få pushnotiser och sms direkt för att få information om att nu är det till exempel något annat nordiskt land som har hjälpt till; nu har Sverige sett till att de får hjälp.

Vi får 1 500 samtal om dagen till UD just nu, så det är ett hårt tryck.

Direkt statligt stöd till småföretag

Anf. 26 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Sverige har drabbats hårt av det kinesiska viruset, men av utvecklingen i andra stater att döma har vi det värsta framför oss. Vi måste därför begränsa smittspridningen för att rädda liv men också ge näringslivet det stöd som behövs. I dag riskerar vi att förlora hundratusentals jobb och tiotusentals småföretag. Arbetare och företagare runt om i landet lever i ovisshet och otrygghet.

Regeringen har vidtagit åtgärder, men de bedöms vara otillräckliga. Svenskt Näringsliv beskrev i går regeringens agerande som bra men inte tillräckligt kraftfullt.

Min fråga till näringsministern är om regeringen överväger att, likt till exempel Danmark och Storbritannien, ge direkt stöd till småföretag för att täcka upp för uteblivna intäkter och inte endast bistå med lån och minskade kostnader.

Anf. 27 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Ja, vi är i ett mycket svårt läge. Vi ska göra vårt yttersta för att bekämpa denna smitta. Jag noterar att Tobias Andersson i likhet med den amerikanske presidenten försöker benämna den etniskt, men detta är ett problem vi har över hela världen. Det drabbar människor. Vi måste göra vårt yttersta för att skydda människoliv.

Samtidigt ser vi att det får svåra konsekvenser för näringslivet av många olika skäl. Människor känner oro därför att våra närmaste handelspartner stänger sina gränser, och det för med sig konsekvenser.

Regeringen har vidtagit ett stort antal åtgärder bara de senaste tio dagarna, bland annat för att se till att företagen har likviditet så att de inte av den anledningen går i konkurs. Vi har också plockat av kostnader som till exempel arbetsgivaravgifter, hyreskostnader och lönekostnader. Vi utesluter inte någon åtgärd för att se till att stötta det svenska näringslivet i detta svåra läge.

Anf. 28 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Om vi inte vidtar adekvata åtgärder redan nu och därför misslyckas med att hålla småföretagen vid liv, ja, då finns det risk att den totala kostnaden för denna kris blir långt större än de nu annonserade åtgärderna.

Regeringen har återkommande utökat sina stödinsatser. Kan näringsministern svara på om regeringen i dag sitter och håller inne med några potentiella framtida åtgärder?

Anf. 29 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Som varje klok regering sitter vi och hoppas på det bästa men planerar utifrån ett antal scenarier – också för om det blir värre och värre.

Det är mot den bakgrunden viktigt att hålla krutet torrt men också att ha handlingsfrihet för att vidta åtgärder undan för undan, allt eftersom verkligheten förändras – ibland på grund av sådant som händer här och ibland på grund av de åtgärder som våra främsta handelspartner vidtar.

Vi är beredda att agera för att skydda människors hälsa men också för att mildra effekterna på företag och löntagare.

Samhällsservice på landsbygden

Anf. 30 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Min fråga går i första hand till landsbygdsminister Jennie Nilsson.

Det stödpaket som nu har kommit från regeringen tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna är ju otroligt viktigt för väldigt många små och medelstora företag. Men det skapar också väldigt många frågor, detaljfrågor och andra, som vi som ledamöter inte kan svara på.

Därför är den yttersta samhällsservicen längst ut på landsbygden otroligt viktig för att säkerställa att den offentliga servicen i form av Försäkringskassan, Skattemyndigheten och andra kontor finns på plats. Men den är också mycket mer sårbar i dessa tider eftersom de kontoren ofta bemannas av få människor och därför är väldigt personberoende.

Vad gör regeringen för att säkerställa att man hela vägen ut på landsbygden kan få den samhällsservice man behöver och de svar man behöver för att klara sina företag i denna omställning?

Anf. 31 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack så mycket, Rickard Nordin, för frågan! Det är en ganska god analys att vi någonstans befinner oss i en konstant rörlig materia. Regeringen har varit väldigt aktiv och fattat en rad beslut, fler än någon regering i Sverige någonsin har fattat inom denna tidsram.

Men det innebär givetvis också att det i någon mening blir en utmaning för den företagare eller privatperson som ska försöka ta del av alla de stödåtgärder som finns. Här är det viktigt att man har en stark dialog, framför allt med kommuner, regioner och länsstyrelser, om hur man på olika sätt paketerar de förslag, åtgärder och erbjudanden som finns och att man jobbar proaktivt med att få ut information.

Vi politiker, både vi som är i regeringsställning och alla andra politiker, har både ett ansvar och stora möjligheter när det gäller att brett medialt kommunicera alla åtgärder som nu vidtas.

Anf. 32 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Jag delar såklart bilden av att vi ledamöter har ett väldigt stort ansvar, inte minst när det gäller att behålla ett lugn och stilla den oro som många gånger finns.

Trots detta dyker det dock också upp många detaljfrågor som myndigheterna behöver besvara, och då är det extremt viktigt att det finns myndighetspersoner på plats, inte bara digitalt. Jag vill uppmana regeringen att säkerställa att detta finns, även i tider när människor kan falla från på grund av sjukdom eller karantänsliknande åtgärder. Det är otroligt viktigt för att företagen ska kunna ta del av åtgärderna och få de svar de behöver.

Anf. 33 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Jag har ingen annan åsikt än ledamoten när det gäller att det är viktigt att vi upprätthåller samhällsservice i hela Sverige, också på landsbygd. Försäkringskassan och skattekontoren nämndes, och man skulle också kunna nämna Arbetsförmedlingen i det sammanhanget. Vi har alla ett gemensamt ansvar för att, i det läge där vi befinner oss, säkerställa fungerande strukturer, och det här är en viktig del i detta.

Auktoritära staters agerande under coronakrisen

Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag har ett par frågor till utrikesministern med anledning av den politiska utvecklingen i ljuset av coronakrisen.

Vi ser nu hur auktoritära stater tar tillfället i akt att införa fler repressiva åtgärder. I Ungern har Viktor Orbán ökat sin makt och kan nu styra landet med dekret. I Israel har Benjamin Netanyahu infört mobilövervakning av virusdrabbade i en gigantisk massövervakning.

Samtidigt ser vi statsaktörer som sprider desinformation och fake news. Mycket statistik passerar våra ögon dagligen, och man kan ibland undra över sanningshalten i en del länders uppgifter.

Vidare finns det stater som USA, vars omfattande sanktioner aktivt bidrar till brist på sjukvårdsmateriel i andra stater vars politiska ledningar man ogillar. Detta bidrar till ökad smittspridning.

Mina frågor är vad utrikesministern anser om auktoritära staters utveckling i spåren av coronakrisen och hur ministern ser på statistik om corona som kommer från länder som Ryssland och Kina. Vad anser utrikesministern om USA:s sanktioner mot Iran och Venezuela, som nu bidrar till ökad smittspridning?

Anf. 35 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Tack, Håkan Svenneling, för frågan! Ett av de stora problemen framöver, när vi har kommit över den värsta krisen med själva smittan, sjukdom och död, är just vilka effekter detta får för hela det internationella systemet och samarbetet.

Vi kan se att auktoritära stater mycket aktivt har utnyttjat krisen, både genom aktiv desinformation och genom att använda metoder som går emot mänskliga rättigheter och folkrätt. Till exempel har man i Ungern lagt fram ett lagförslag om att förlänga undantagstillståndet. Det är än så länge ett förslag, men vi följer och analyserar noga utvecklingen. Från både Ryss-

land och Kina kommer desinformation som handlar om Sverige, och det försöker vi bemöta. Frågan togs också upp i måndags av EU:s utrikesministrar.

Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för svaret! I en orolig tid behöver vi som är demokrater vara tydliga. Kriser ska inte kunna användas av auktoritära ledare för att införa auktoritära åtgärder. Utrikesministern bör därför tala klarspråk varje dag. När nu fler och fler attacker kommer mot demokratiska länder som Sverige behöver vi vara tydliga med att virus också kan bekämpas med demokratiska metoder. Framför allt behöver vi vara tydliga gällande globalt samarbete, där vi som har mer resurser tar ett större ansvar för att hjälpa alla dem som drabbas.

Anf. 37 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag håller helt med Håkan Svenneling om att vi behöver ta ett stort ansvar. Sverige har också till exempel gett ett extra tillskott på 40 miljoner till WHO, och Sida ställer nu om en del av sitt bistånd till att stärka hälso- och sjukvårdssystem i länder där dessa är svaga, så att man även i dessa länder bättre kan möta smittans spridning.

Utökade permitteringsmöjligheter

Anf. 38 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Fyra av fem jobb skapas av småföretag. Nu riskerar många av dessa jobb att försvinna för gott på grund av nuvarande läge. Regeringens stödpaket som kom i går var efterlängtat av småföretagen, men det räcker inte. Mer behövs för att rädda jobb och företag.

Vi kristdemokrater har bland annat fört fram att permitteringsmöjligheterna bör stärkas. Vi menar att permittering ska kunna göras upp till 90 procent, med en minskning av företagens lönekostnader med nästan 80 procent. Även Svenskt Näringsliv och LO har lyft frågan om stärkt permittering som viktig.

Därför vill jag fråga statsrådet Baylan om regeringen är beredd att ta till sig Kristdemokraternas förslag att genomföra en sådan förstärkning nu. Nästa vecka kan det vara för sent.

Anf. 39 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Vi är i ett väldigt svårt läge. Jag tror att det i ett så här svårt läge, som vi dessutom aldrig, tror jag, har upplevt i något land i fredstid, är viktigt att vi försöker hjälpas åt. Då är regeringens ingång att inte avfärda förslag.

Samtidigt har vi under de senaste veckorna jobbat intensivt för att få fram förslag och åtgärder för att mildra effekterna för våra företag och för löntagarna. Det har handlat om allt från korttidspermitteringen, som vi ju presenterade förra veckan, till att se till att det finns likviditet. Vi har skjutit till resurser för att bolagen ska kunna både låna via Almi och få garantier via bankerna. Det har handlat om hyresnedsättningar och tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter.

Dessa åtgärder är, precis som Camilla Brodin säger, välkomna. Vi kommer att fortsätta att följa utvecklingen. Vi utesluter inte att ytterligare åtgärder kan behövas, men vi har vidtagit kraftfulla åtgärder de senaste dagarna.

Prot. 2019/20:94

26 mars

Frågestund

Anf. 40 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! För varje dag som går uteblir intäkter som aldrig kommer att kunna tas igen. Inom besöksnäringen kommer hotell, restauranger och många därtill att behöva läggas ned. Åtgärder måste till dessförinnan.

En stark synpunkt som framförts till oss och säkerligen också till regeringen gäller de oerhört höga räntekostnaderna på anstånd med skatteinbetalningar. Därför undrar jag om regeringen är beredd att agera här för en väsentlig sänkning.

Anf. 41 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tidigt i en kris är det just likviditeten som är i fara, inte minst för företag i tjänstenäringen, där buffertarna kanske inte är så stora. Vi har de senaste tio dagarna arbetat intensivt för att få fram ytterligare verktyg. Vi ser, trots diskussionerna om räntan, att antalet småföretag som har anmält intresse för att få ta del av likviditetsförstärkningarna är rekordstort, till och med större än vid motsvarande tid under finanskrisen.

Ungern och pandemins effekter på demokratin

Anf. 42 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesministern. Ungerns premiärminister Viktor Orbán har nu med hänvisning till coronakrisen lagt fram ett lagförslag som innebär att han själv får i det närmaste diktatoriska befogenheter, dessutom helt utan något stoppdatum. I praktiken kan det ungerska parlamentet på tisdag ge sin premiärminister ett livslångt mandat att styra Ungern med undantagslagar.

Detta är förstås helt orimligt. Det bryter mot de mest grundläggande normerna för demokrati och rättsstat, och det sker dessutom mitt i hjärtat av Europa. Min fråga till utrikesministern är: Vilken beredskap och vilken vilja finns det att hantera det enorma bakslag för demokrati och mänskliga rättigheter som riskerar att följa i spåren av pandemin?

Anf. 43 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Många länder också i vår egen region i EU har vidtagit extraordinära åtgärder för att begränsa spridningen av coronaviruset, och vi måste vara vaksamma så att sådana åtgärder inte blir skadliga för rättsstatens principer, demokratin och folkrätten.

Som jag sa i mitt tidigare svar till Svenneling är det ungerska lagförslaget om att förlänga undantagstillstånd än så länge bara ett förslag, men vi följer och analyserar utvecklingen och är beredda till en dialog med berörda parter om lagförslaget skulle träda i kraft. Även Europarådets MR-kommissionär har skrivit till den ungerska regeringen och erbjudit dialog och stöd i syfte att den eventuella nya lagen ska motsvara rättsstatens krav.

Det är oroande att det internationella forskningsinstitutet Varieties of Democracy vid Göteborgs universitet nu har rankat Ungern som första EU-land med en auktoritär regim och inte som en liberal demokrati.

Anf. 44 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för svaret! Det är glädjande att regeringen följer detta noga, och det lär vi ju få göra framöver.

Viktor Orbán är ju ökad för sina attacker på det liberala, öppna samhället. I Sverige har vi stängt gränser och begränsat mötesfrihet och annat, men det är ju tillfälliga regler som sedan rullas tillbaka när krisen är över. Det allvarliga med Ungern är att man är beredd att göra detta utan några som helst stoppdatum eller andra checks and balances, som det heter.

Anf. 45 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Vi ser med stor oro på den demokratiska utvecklingen i flera av EU-medlemsstaterna. EU genomför nu ansträngningar för att vända den negativa utvecklingen när det gäller rättsstatens principer, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Vi säger alltid att EU:s grundläggande värden inte är förhandlingsbara. Därför välkomnar vi också att EU-kommissionen nu arbetar på en mekanism som ska belysa hur rättsstatens principer ska tillämpas i alla medlemsländer.

Insatser för Sveriges egenföretagare

Anf. 46 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsminister Ibrahim Baylan.

Det är onekligen speciella och svåra tider som vi befinner oss i, och de prövar solidariteten och sammanhållningen i vårt land.

Krisen drabbar både människor och företag hårt just nu, och därför är det glädjande att regeringen har agerat snabbt och presenterat tre stödpaket under väldigt kort tid. Samtidigt är situationen extrem, och exempelvis besöksnäring och restauranger har tagit en oerhört hård smäll i krisens start.

En grupp som ibland glöms bort är Sveriges egenföretagare. Min fråga till näringsministern är helt enkelt: Vad görs för Sveriges hundratusentals egenföretagare?

Anf. 47 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Ja, det är en tuff tid, och Mathias Tegnér sätter fingret på en grupp som lätt glöms bort i den ganska prekära situation vi har. Det är dessutom en grupp som kan vara extra känslig. Som egenföretagare har man kanske inte så mycket till buffert.

I det paket som vi presenterade under gårdagen har vi riktat en åtgärd för att hjälpa och underlätta för just dessa egenföretagare. De kan få tillbaka skatt som de har betalat in för 2019 och betala den senare eller kvitta den mot framtida förluster inom sex år i stället.

Detta kan, tror jag, vara en stor lättnad för de egenföretagare som gör fantastiska insatser och just nu kanske inte har så stor efterfrågan på sina tjänster. Därför genomför vi detta för att hjälpa dem.

Anf. 48 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Tack, näringsministern, för svaret! Det är ett välkommet besked till Sveriges egenföretagare. Det som är viktigt är också att stödet kommer egenföretagarna till del och detta snabbt. Min fråga är: Hur kan vi se till att stödet också blir verklighet för de egenföretagare som har likviditetsproblem just nu?

Anf. 49 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Detta är ett förslag och en åtgärd som kommer att börja gälla. Det viktiga i det här sammanhanget – här vill jag vända mig till egenföretagarna i vårt land – är att man själv måste ansöka om detta, så att man kan få igång det, få hjälp med likviditeten och, om vi nu har en lång, tuff period framför oss, få avskriva detta mot framtida förluster och på det sättet klara sin verksamhet. Uppmaningen är alltså: Ansök redan från och med nu!

Stöd till produktion av biogas

Anf. 50 LORENTZ TOVATT (MP):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Jennie Nilsson.

Jag och statsrådet delar ju ett engagemang för biogas. Den har otroligt många fördelar. Inte minst i dessa tider kan man konstatera att den är en form av lokal energiproduktion, vilket är viktigt ur den säkerhetspolitiska aspekten och med avseende på säkerhetsfrågor generellt. Det är ju minst sagt aktuellt just nu.

Den har cirkularitet, dubbel klimatnytta och stor nytta för svenskt lantbruk i form av ökad avsättning och att man kan återföra näring till åkrarna.

Det är viktigt att stötta biogasen i dessa tider. Min fråga gäller de stöd som finns: skattebefrielse, metangasreduceringsstöd och dessutom det tillfälliga stöd som finns. Hur ser statsrådet på dessa stöd, och finns det skäl att utveckla och höja dem?

Anf. 51 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack, Lorentz Tovatt, för frågan! Detta är en angelägen och viktig fråga med koppling till Sveriges förmåga att ställa om och bli ett fossiloberoende välfärdsland, vilket ju är en uttalad ambition från regeringen.

Här tror jag att det är viktigt att man jobbar väldigt konkret och tydligt med olika typer av incitament, det man brukar kalla för morötter, men kanske också med andra åtgärder.

Det som vi framför allt har gjort nu – givet att jag har kort tid på mig att svara – är att vi har tillsatt en utredning som ska titta framför allt på vad som krävs för att vi ska få ett fossiloberoende jordbruk. En del av detta handlar om att säkerställa att de incitament som finns på ett bra sätt växlar över i ett nytt system, där man som bas behåller konkurrensneutralitet när det gäller drivmedel men samtidigt tänker att det ska vara i en fossilfri kontext.

Anf. 52 LORENTZ TOVATT (MP):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det som är glädjande är att efterfrågan på biogas nu ökar. Den är stor och kommer att fortsätta öka, inte minst när det gäller flytande biogas, som ju kan användas av tung trafik och industri. Men samtidigt har vi den problematiska konkurrenssituationen gentemot Danmark, och därför är det viktigt med de långsiktiga stöden. Kan statsrådet säga något mer om hur vi funderar på att göra dem långsiktiga och stabila över tid?

Anf. 53 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Det finns i grunden två viktiga sätt att få något att bli långsiktigt hållbart över tid i en demokrati. Det ena är att vi jobbar väldigt tydligt inom ramen för EU, så att vi inte får en stor variation av olika nationella åtgärder där man konkurrerar med varandra nationer emellan. Det andra är att se till att vi får en bred politisk förankring i riksdagen för förslag som innebär att det finns förutsättningar för långsiktighet.

Bredbandsutbyggnad på landsbygden

Anf. 54 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ygeman.

I dessa coronatider ersätts många fysiska arbetsmöten med digitala sådana. Det gäller även sjukvårdsinsatser. Regeringen har aviserat 650 miljoner under tre år till bredbandsutbyggnad på landsbygden. 136 miljoner kommer att utlysas i år.

Endast fyra regioner kommer att kunna ta del av dessa pengar i år, och Region Jämtland Härjedalen ingår inte bland dessa fyra. Länet skiljer sig också från andra glesbygdslän genom att människor bor utspridda över hela regionen och att kommersiella aktörer ofta är ointresserade av att bygga bredband utan stöd från samhället.

Post- och telestyrelsen menar att det behövs 22 miljarder för att nå regeringens bredbandsmål och att 650 miljoner under tre år inte är tillräckligt.

Min fråga till statsrådet är: Hur avser statsrådet att agera för att nå regeringens bredbandsmål även i de glesaste delarna av landet?

Anf. 55 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Saila Quicklund, för frågan! Det kan vara värt att börja med att påminna om att Sverige enligt EU-kommissionen är det land i EU som har den bästa bredbandstäckningen och den bästa bredbandstäckningen på landsbygden. 86 procent av hushållen i Sverige har tillgång till höghastighetsnät i sin omedelbara närhet. Vi ser också att klyftan mellan land och stad minskat under det senaste året och att bredbandsutbyggnaden går mer än dubbelt så snabbt på landsbygden som den gör i storstad. Det är det vi vill bygga vidare på genom att vi har tillfört 650 miljoner kronor ytterligare.

Men för att bredbandsutbyggnaden längst ut ska bli framgångsrik krävs det också kommersiell bredbandsutbyggnad. Där är det glädjande att i princip alla de stora aktörerna vittnar om att de ska fortsätta den kommer-

siella utbyggnaden. Då kan vi ha politiskt stöd där det behövs som mest och en bra kommersiell utbyggnad i grunden.

Prot. 2019/20:94
26 mars

Frågestund

Anf. 56 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Bredbandsutbyggnaden på landsbygden är inte en fråga som enbart berör dem som bor utanför tätorterna. Myndigheter, regioner, kommuner och även näringslivet är beroende av att kunna nå sina invånare och kunder, inte minst i tider som dessa.

Att säkerställa en likvärdig tillgång till bredband är därför oerhört viktigt. Frågan är mer aktuell än någonsin, och här krävs än mer insatser från regeringen.

Anf. 57 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag kan bara instämma i det. Riksdagen har satt upp höga ambitioner för bredbandstäckningen: att alla svenska medborgare ska ha tillgång till en snabb uppkoppling där de bor och verkar.

Jag är glad över att det finns en bred uppslutning i riksdagen i fråga om både det målet och de åtgärder vi vidtar för att nå dit.

Covid-19 och beredskapen för ett förvärrat läge

Anf. 58 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Fru talman! Vi befinner oss i en kris där hela vårt land lamslås av coronavirusets framfart. Antalet smittade och avlidna ökar. De som är äldre än 70 år uppmanas isolera sig. Besöksförbud på äldreboenden har införts, och fältsjukhus har tagits i bruk.

Sverige är dock ett av de länder i Europa som har lägst antal intensivvårdsplatser. Skyddsutrustning saknas, och regeringen misstänks ha varit naiv och inte ha vidtagit tillräckliga åtgärder för sin befolknings säkerhet i tid. Därför vill jag fråga näringsministern: Har regeringen tillräcklig beredskap för covid-19, så att vi förskonas från värsta tänkbara scenario, likt det i Spanien, där vårdpersonal flyr äldreboenden och de boende tvingas gå runt bland lik och döende grannar?

Anf. 59 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det här är tyvärr inte bara nytt, utan det drabbar också hela världen på ett sätt som vi aldrig sett tidigare. Vi befinner oss i en väldigt svår tid. Detta hotar människoliv, och det är en enorm ansträngning för sjukvårdsapparaten. Men det drabbar naturligtvis också våra företag och våra löntagare på ett sätt som vi aldrig har sett tidigare.

I det läget tror jag att det är viktigt att vi inte försöker ta partipolitiska poänger utan att vi jobbar tillsammans för att möta denna ganska svåra kris.

Det finns ett ansvar för regionerna att tillhandahålla den materiel som behövs för att man ska kunna bedriva sjukvården, men det är helt uppenbart, inte bara i Sverige utan i hela världen, att det saknas tillräckligt med skyddsutrustning för att kunna möta denna kris.

Vi jobbar intensivt tillsammans med sjukvården och tillsammans med det privata näringslivet för att se till att lösa detta undan för undan. Men det är en utmaning, och det är det för hela världen.

Anf. 60 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Fru talman! Ja, det är inte bara en utmaning. Det är en stor kris. När denna kris är över är min förhoppning att vår nation inte har drabbats så hårt som man har befarat och att regeringen inte säger att de har varit naiva. Mina tankar går så länge till alla er – oss – som kommer att drabbas av detta. Må styrka vara med oss.

Anf. 61 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Detta är en av de finaste sakerna med det här landet: När vi hamnar i kris – och det har vi gjort av och till, men just denna är olik dem som vi har sett tidigare – har vi ofta förmågan att jobba tillsammans i politiken och med näringslivet. Vi håller ihop i vårt land. Jag tror att det är den bästa metoden att ta sig an denna kris, som är helt ovanlig och som vi aldrig har sett tidigare. Det som gläder mig är att de allra flesta delar den uppfattningen.

Bristen på arbetskraft i de gröna näringarna

Anf. 62 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Jag ställer min fråga till statsrådet Jennie Nilsson. Den handlar om konsekvenserna av corona, som drabbar oss alla när vi stänger våra gränser.

Många människor som brukar komma hit och säsongsarbeta har inte möjligheter till det, och det drabbar de gröna näringarna, våra livsmedelsproducenter. Det betyder att de nu skriker efter arbetskraft. Just nu finns det faktiskt odlare ute i vårt land som inte vet om de ska plantera eller så, för de vet inte om de kan skörda. LRF säger att det handlar om ungefär 8 000 arbetstillfällen.

Nu när det är många som har blivit uppsagda och permitterade och LRF har kommit med förslag om hur man skulle kunna möjliggöra för personer att arbeta inom de gröna näringarna undrar jag: Vilka åtgärder tänker statsrådet ta till för att möjliggöra för dessa personer att få ett nytt arbete?

Anf. 63 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack, Solveig Zander, för frågan! Vi har väldigt tidigt kommit igång med väldigt bra samtal med egentligen hela livsmedelskedjan. Vi träffas regelbundet och har nästan dagliga avstämningar om de utmaningar som man ser här och nu och det som man bedömer finns runt hörnet.

En av de frågor som är tydligt identifierade i det arbetet handlar just om problemet med att man om någon vecka eller två går in i det som är säsong. Där har man historiskt eller i alla fall ganska länge varit väldigt beroende av att man har kunnat få hit arbetskraft från andra länder, också från tredjeland.

Sverige har i det sammanhanget inte fattat några beslut om att stänga Sveriges gränser på annat sätt än att vi har följt en rekommendation som EU har utfärdat. Man håller nu på att titta på hur detta ska tillämpas och tolkas. Men oavsett hur det landar tror jag att man måste ha en beredskap för att det kommer att bli en stor utmaning.

Anf. 64 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Ja, det kommer att bli stora utmaningar, för det handlar faktiskt om försörjningsgraden, och det handlar om att fylla på i våra affärer när hyllorna blir tomma.

Om bönderna nu tvekar i fråga om att de kan börja odla är risken oerhört stor. Därför måste vi se till att underlätta för alla som skulle kunna jobba där, och det är många. Det finns all anledning för ministern att ta till åtgärder, och det snabbt. Men vad tänker ministern göra nu?

Anf. 65 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Det är helt korrekt. Bli det ingen sådd blir det ingen skörd – jag tänker framför allt på sådden inför nästa år. Detta är alltså viktigt och angeläget.

Givet att vi bedömer att det blir problem oavsett hur tolkningar och tillämpningar faller ut håller man nu på och tittar på möjligheter för arbetsmarknadens parter att tillsammans med fackförbunden hitta sätt att exempelvis lösa problem med permitteringar och varsel – det handlar om människor som blir permitterade och varslade framför allt på hotell- och restaurangsidan – så att dessa människor lätt kan hitta in till dessa branscher.

Vi har också samtal med SLU och naturbruksgymnasierna på detta område.

Lokaliseringsprincipen och bredbandsutbyggnaden

Anf. 66 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag skulle vilja knyta an till en tidigare fråga om utbyggnad av bredband. Det är otroligt viktigt att allt fler möten kan ske över telefon eller på digitalt sätt i dessa coronatider. Men det är ett problem, i synnerhet i glesbygd. Så många som vart femte hushåll i Sverige saknar i dag bra bredband. Och vi kan inte se att bredbandsutbyggnaden ökar i Sverige, snarare att den har klingat av.

Våra kommunala stadsnät är de som ansluter flest hushåll till fungerande bredband. De berättar att de snabbt skulle kunna bygga ut väldigt mycket mer bredband ifall de skulle få ett undantag från den så kallade lokaliseringsprincipen så att de kan ansluta även hushåll i angränsande kommuner.

Jag vill därför fråga energi- och digitaliseringsministern: Avser ministern att agera för en snabbare bredbandsutbyggnad genom att undanta de kommunala stadsnäten från lokaliseringsprincipen?

Anf. 67 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för frågan!

Det enkla svaret är ja. Vi har redan påbörjat ett arbete i just den riktningen. Det handlar framför allt om dem som befinner sig i ena kanten av en kommun och som har närmare till ett kommuncenter i en annan kommun, så att det blir ekonomiskt fördelaktigt att bygga från den kommunen. Detta är något som regeringen har tagit tag i och som vi ser framför oss. Sedan har vi underlättat på andra sätt som gör det möjligt för kommuner att bygga i gränzoner.

Sedan vill jag göra ett litet tillrättaläggande. Enligt den senaste EU-statistiken har 86 procent av svenskarna tillgång till snabbt bredband. Om man sedan lägger på mobildata, det vill säga via mobiltelefoni, får man en ännu högre siffra.

Anf. 68 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag välkomnar svaret från ministern, men jag tror att ifall ministern åker utanför Stockholms gränser kommer han att märka att vi har stora problem när det gäller fungerande bredband i många delar av vårt land. Väldigt mycket mer behöver alltså göras.

Jag välkomnar som sagt att ministern vill underlätta för de kommunala stadsnätsbolagen att ansluta hushåll till angränsande kommuner. På vilket sätt tänker ministern göra detta?

Anf. 69 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag förstår att det är en retorisk poäng, men möjligen är det fel tidpunkt för stockholmare att lämna staden och bege sig ut i landet.

Vi vill helt enkelt göra det möjligt för kommuner att bygga ut bredband i angränsande kommuner. Vi har redan tagit ett första steg för detta. Vissa kommuner har börjat, men vi menar att mer behövs. Vi behöver titta på hur vi ska kunna öka utbyggnaden ytterligare.

I Sverige ska alla medborgare ha tillgång till en snabb bredbandsuppkoppling.

Den svenska bredbandskapaciteten

Anf. 70 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Många frågeställningar här i dag handlar om coronaviruset, och så även min fråga, som jag vill rikta till statsrådet Anders Ygeman.

En av konsekvenserna av coronakrisen är, precis som den tidigare frågeställaren Jens Holm sa, att många möten sker digitalt. Vi ser att en stor del av befolkningen är hemma, antingen på grund av att man arbetar hemma eller på grund av att man är sjukskriven eller sitter i karantän. Detta är självfallet viktigt för att vi ska komma vidare i krisen och se till att den hanteras på ett så bra sätt som möjligt, men det påverkar samtidigt bredbandskapaciteten.

EU-kommissionen och flera länder har uppmanat de stora streamingtjänsterna att dra ned på bildkvaliteten för att på så sätt inte överbelasta mobil- och bredbandsnäten inom EU. Min fråga till statsrådet är därför: Hur ser kapacitetsläget ut i Sverige i dag?

Anf. 71 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Johan Löfstrand, för frågan!

Kapacitetsläget ser mycket gott ut. Så sent som i går samlade jag hela branschen och fick en bild. Läget ser bra ut både i mobilnäten och i bredbandsnäten. För Sveriges del har vi inte haft något behov av att Netflix, Youtube eller någon av de andra leverantörerna ska dra ned på hastigheten.

Vi klarar av betydligt fler som jobbar hemifrån och använder sig av videokonferenser, och vi klarar även betydligt fler som vill titta på en bra

fredags- eller lördagsfilm. Nu när några är ofrivilligt hemma kanske det är ett bra läge att se den där filmen de har längtat efter att få se.

Prot. 2019/20:94
26 mars

Frågestund

Anf. 72 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret.

Det är skönt att höra att det svenska bredbandsnätet är stabilt och att vi har en hög kapacitet. Detta tror jag är viktigt inför framtiden.

Även om många av frågeställningarna i dag handlar om coronakrisen och de oerhört stora utmaningar som vi har här och nu vill jag fråga ministern om han inte kan glänta lite grann på dörren och fundera på vilka utmaningar han ser framgent. Även om vi har ett väl utbyggt nät finns det mer att göra.

Anf. 73 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vad vi ser nu är det stora genombrottet för digital inläring och digitala möten. Jag tror att vi aldrig tidigare har sett en så snabb ökning av digitalt lärande och digitala möten som nu.

Vi vill naturligtvis fortsätta att bygga Sverige starkt för att vi ska vara det land i världen som är bäst på att ta till vara digitaliseringens möjligheter och dra nytta av den enorma boosten för digitala mötesplatser och digital inläring. Detta kan ge Sverige en styrkeposition.

Villkoren för sänkta arbetsgivaravgifter

Anf. 74 MATS GREEN (M):

Fru talman! Jag önskar ställa en fråga till statsrådet Ibrahim Baylan.

Nu vill både Sveriges riksdag och Sveriges regering naturligtvis fokusera på att hantera konsekvenserna av coronaviruset, framför allt vad gäller hälsa men också vad gäller de ekonomiska konsekvenserna. Moderaterna står bakom många av de åtgärder som regeringen har infört.

Vi konstaterar och välkomnar att regeringen har tagit till sig de förslag om företagspaket som Moderaterna har presenterat. Dock kan jag konstatera att man har satt en begränsning vad gäller arbetsgivaravgifterna. Det är bara företag med under 30 anställda som kan få lättnader vad gäller arbetsgivaravgifter, och lättnaden får inte överstiga 30 000 kronor per arbetstagare. Moderaterna har inte något tak för dessa åtgärder över huvud taget.

Jag skulle vilja få en beskrivning. Varför denna begränsning?

Anf. 75 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Mats Green, för frågan!

Jag kan klargöra en del fakta i målet. Jag vill börja med att säga att vi för en tät dialog med näringslivet, och vi kommer att fortsätta att föra denna dialog för att se hur vi kan mildra effekterna av krisen. Precis som Mats Green sa drabbar den inte bara människoliv och vårt samhälle utan också vårt näringsliv och våra löntagare.

När det gäller varför vi har satt en gräns gäller lättnaderna alla företag men bara för upp till 30 anställda. Även om man har 31 anställda får man alltså upp till 30. Varför har vi satt gränsen vid en lön på 25 000? Jo, därför att vi framför allt vill rikta stödet till de många småföretag som i dag har

det väldigt svårt. På detta sätt kan vi underlätta genom att dra ned på de kostnader som de har genom att slopa den del av arbetsgivaravgiften som inte är pensionsdelen.

Anf. 76 MATS GREEN (M):

Fru talman! Efter det första stadiet av krisen, som nu hanteras för fullt, kan vi se tecken på en arbetsmarknadskris med kraftigt ökande arbetslöshet. Just därför tycker jag att begränsningarna är beklagliga, för de slår när det gäller arbetslösheten. Vi kan konstatera att de branscher som drabbas hårdast just nu är de branscher där de flesta får sitt första jobb.

Vad är regeringens reflektioner kring detta?

Anf. 77 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Under tio dagar har regeringen presenterat ett stort antal förslag.

Korttidsarbetet handlar om att gå in och hjälpa till med lönekostnaderna för såväl små som stora företag. Arbetsgivaravgifterna handlar om att dra ned på kostnaderna. Vi riktar oss också direkt mot besöksnäringen för att hjälpa till med hyreskostnaden, som är en stor fast kostnad för många restauranger och småföretagare. Därutöver kör vi likviditetsinsatser för att se till att dessa företag kan klara sig.

Resultatet av utrikesministerns besök i Jemen

Anf. 78 KENNETH G FORSLUND (S):

Fru talman! Mycket av vår uppmärksamhet riktas i denna tid mot coronasituationen i Sverige och i världen, så även under denna frågestund.

Detta leder även till en annan effekt som vi inte pratar så mycket om, nämligen att de krig, konflikter och humanitära katastrofer som fanns i världen före coronamittan fortfarande finns. De pågår fortfarande, men de glöms tyvärr bort.

Utrikesministern besökte för ungefär en månad sedan Jordanien, Saudiarabien och Jemen för att fortsätta det arbete som Sverige har engagerat sig i med att skapa fred i en av de absolut värsta krigssituationer och humanitära situationer som just nu existerar i världen, nämligen kriget i Jemen.

Därför vill jag fråga utrikesministern: Vad ledde samtalen till, och hur tänker utrikesministern gå vidare nu?

Anf. 79 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Det är precis som Kenneth G Forslund säger så att krig, konflikter och humanitära katastrofer tyvärr fortsätter fullt ut trots corona, och det blir inte bättre.

Jag kunde som den hittills enda utrikesministern sedan Jemenkrisen utbröt för fem år sedan under en hel dag besöka Aden i Jemen och på plats se den förfärliga och sönderbombade staden och dessa katastrofer. Vi har varit mycket aktiva från svensk sida, och det Stockholmsavtal som finns är fortfarande igång. Men det finns mer kvar.

Det som jag har gjort är bland annat att jag har tagit med erfarenheterna till EU och berättat för mina kollegor. Vi beslutade då att Jemen ska tas upp som en egen punkt på EU:s dagordning. Det har inte gjorts, om det ens har gjorts, på många år och så vidare.

Anf. 80 KENNETH G FORSLUND (S):

Fru talman! Jag tackar utrikesministern för detta svar. Vad går det att säga om de parter som är direkt men framför allt indirekt inblandade i detta? Detta är i praktiken det som man kallar ett proxykrig. Saudiarabien var ett av de länder som besöktes. Men Iran är en annan part i detta. Vad säger nu dessa parter om kriget och förutsättningarna för att faktiskt genomföra fredsavtalet?

Anf. 81 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Min absoluta övertygelse är att Saudiarabien är berett att titta på hur man kan avsluta situationen. Det är flera länder som antingen har dragit sig tillbaka helt, som Förenade Arabemiraten, eller inte vill bidra med fler trupper. När det gäller huthierna, som är motparten, är det Iran som står bakom dem. Jag ringde därför till Irans utrikesminister och bad honom hjälpa till att få stöd för fredssamtal.

Postgången i coronatider

Anf. 82 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ygeman. På Postnords hemsida kan man läsa att Postnord, precis som många andra företag, har problem med att många är sjuka. Speciellt i det läge som vi har just nu är ett sätt för framför allt äldre som behöver mediciner att få dem att beställa dem på nätet och få dem levererade direkt hem. Det är därför viktigt att postleveranser kan fortsätta fungera som normalt, inte minst med tanke på detta.

Min fråga är: Vad gör regeringen för att säkerställa att postgången kan fortsätta som normalt?

Anf. 83 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag tackar Maria Stockhaus för frågan. Man kan fundera på om det är näringsministern eller jag som ska svara på denna fråga. Jag har ansvar för postlagen, och näringsministern har ansvar för själva företaget. Men vi har naturligtvis en kontinuerlig kontakt, både med Postnord och med de andra postleverantörerna på den svenska marknaden för att säkerställa att de klarar att upprätthålla sin service.

Jag talade så sent som i går med Postnords ordförande. Postnords bild är att man har goda förutsättningar att klara detta trots de ökade sjuktalen. En del av dessa sjuktal är en effekt av att folk mycket klokt väljer att stanna hemma trots att de har milda symtom. Men bedömningen från Postnord, och jag utgår från att de andra postföretagen gör samma bedömning, är att man kommer att kunna upprätthålla en god postservice även om läget förvärras.

Anf. 84 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Coronaviruset prövar vårt land och oss som människor. Vi har alla ett stort ansvar att förhindra smittspridningen. En konsekvens av det är att du som är över 70 år uppmanas att stanna hemma. En annan konsekvens är att de små och medelstora företagen oroar sig lite grann, både ägare och personal, för hur det ska gå. Därför är det nu än viktigare att ha en politik som håller ihop Sverige.

För människor som bor ute på gles- och landsbygden spelar dagligvarubutikerna en stor roll för den lokala samhällsservicen. Lanthandeln är viktig. Den erbjuder ofta andra tjänster, till exempel att vara ombud för apotek, Systembolaget och paketutlämning. Det skulle innebära stora konsekvenser om dessa butiker skulle tvingas lägga ned.

Därför vill jag fråga statsrådet Jennie Nilsson vad regeringen gör för att se till att lanthandeln i gles- och landsbygd har möjligheter att fortsätta ha öppet och ge service till dem som behöver det mest.

Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Anna-Caren Säterberg för frågan.

Detta är en fråga som är viktig oavsett om det är coronatider eller ej. För att landsbygden ska ha en attraktivitet är det jätteviktigt att det är ett rimligt avstånd till en butik för att köpa mjölk, hämta ut apoteksprodukter eller posta ett brev. Därför har regeringen sedan tidigare satsat på att ha både ett driftsstöd och ett investeringsstöd som riktar sig specifikt till lanthandlare. Det är en åtgärd som vi har förstärkt och förlängt kopplat till årets budget.

I detta sammanhang skulle jag vilja passa på att säga att i det läge som vi nu befinner oss tror jag att människor kanske har fått upp ögonen för hur viktigt det är att faktiskt ha en handlare nära. Vi talar mycket om att man inte ska bunkra och så vidare, och det ska man inte göra. Men det är klart att var och en behöver ta ansvar för att se över vilken situation man har. Hur långt har jag till närmaste butik? Hur ser min sociala situation ut? Förhoppningsvis innebär detta också att fler gynnar sin lokala handlare.

Information till företag om statligt stöd

Anf. 86 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Vi har en coronakris. Moderaterna har presenterat ett krispaket som inriktas för att rädda många företag och jobb i Sverige. Regeringen presenterade i går ett paket. Vi är eniga om flera delar i detta. Det handlar om permitteringar, skatteuppskov, initiativ för att slippa arbetsgi-varavgifter och hyror, för att nämna några delar i detta.

Men det väcks också en hel del frågor från landets företagare. Vilka regler gäller? Vilka procentsatser gäller? Täcks jag och mitt företag av detta eller inte? En snabb och enkel hantering kan vara avgörande för att åtgärderna ska komma krisande företag till del. Onödig byråkrati och informationsbrist skulle omvänt kunna leda till att företag och jobb går förlorade.

Därför vill jag fråga näringsministern vad han och regeringen gör för att företag ska få information, så att de vet vilka stöd som finns och så att bolag inte går i konkurs. Vilka initiativ tas för att Skatteverket och Tillväxtverket inte ska landa i onödig byråkrati så att bolag går under i onödan?

Anf. 87 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tackar Lars Hjälmered för en viktig fråga. Det är precis som han säger, nämligen att vi nog aldrig i vårt land sett den typ av paket och åtgärder som vi nu vidtar. På tio dagar har vi presenterat ett stort antal åtgärder både för att se till att dra ned på kostnaderna för företagen och för att öka likviditeten. Hastigheten i detta har vi tidigare aldrig sett, men den är nödvändig utifrån den kris som vi har. Det är klart att det inte bara är regeringen och Regeringskansliet som jobbar intensivt. Vi har också en tät dialog med myndigheterna så att de också ser till att nå ut med information och snabbt handlägga de många insatser som regering och riksdag nu tar beslut om. Vi är i ett mycket prekärt läge där både efterfrågan och utbudet är störda samtidigt, vilket vi aldrig har sett tidigare. Därför är det viktigt att vi gör detta så bra vi kan, så snabbt vi kan och på ett rättssäkert sätt.

En omställning av arbetsmarknaden

Anf. 88 JOSEFIN MALMQVIST (M):

Fru talman! Att stoppa smittspridningen är helt centralt. Samtidigt som vården bekämpar viruset behöver vi säkerställa att chocken mot ekonomin och jobben i Sverige hanteras, inte minst i denna kammare.

Takten i varslen är nu högre än den var under finanskrisen. Utöver varsel har många timanställda, behovsanställda och egenföretagare redan i dag drabbats hårt.

Nu behövs insatser för att på kort sikt hejda varselvågen och hejda utvecklingen att fler och fler förlorar jobbet. Men vi behöver också lyfta blicken och planera för framtiden. Vi behöver redan nu säkerställa att vi rustar Sveriges omställningskapacitet, möjligheten för arbetsmarknaden att ställa om.

Därför vill jag fråga näringsministern hur beredskapen ser ut för att förbättra omställningen på svensk arbetsmarknad för dem som redan i dag har förlorat jobbet eller kommer att förlora jobbet inom en snar framtid.

Anf. 89 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Josefin Malmqvist, för frågan!

Detta är en prekär situation. Vi både vidtar och kommer att fortsätta att vidta åtgärder för att mildra effekterna, men tyvärr är det väl mycket som tyder på att vi inte har sett det värsta än och på att det till och med kommer att kunna bli värre innan det återigen blir bättre.

Parallellt med att vi nu presenterar åtgärd efter åtgärd för att mildra effekterna för löntagarna och för företagen har vi naturligtvis också ett arbete på gång gällande hur vi kan se till att inte minst de ungdomar som i dag blir av med jobbet i till exempel restaurangnäringen eller besöksnäringen kan få möjlighet till utbildning så att de kan använda en väldigt tråkig situation till att stärka sin kompetens. På så vis kan de komma ut

och kanske till och med vara mer konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden och bidra på ett helt annat sätt.

Parallellt med att vi vidtar dessa ganska snabba åtgärder jobbar vi också för att se till att svensk ekonomi kan komma starkare ur detta om det är möjligt, beroende på hur länge krisen pågår.

Ytterligare ekonomiska stödåtgärder

Anf. 90 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Coronakrisen är först och främst en kris som rör liv och hälsa, men vi ser samtidigt att vi precis nu är mitt i en ekonomisk kris. Riksdag och regering har ett ansvar för att skydda människors arbeten, för att skydda företagen och för att se till att vi tar oss igenom den kris som vi just har kommit in i.

Riksdag och regering måste göra detta tillsammans. Det är glädjande att regeringen har gått Moderaterna till mötes när det gäller några av de förslag Moderaterna har lagt fram för att mildra krisens effekter, men det kommer att behöva göras betydligt mycket mer.

Vi moderater vill agera mer kraftfullt. Vi ser att länder som Tyskland lägger fram mycket större paket i detta skede av krisen än vad exempelvis Sverige gör i förhållande till sin bnp.

Kan näringsministern se ett behov av mer kraftfulla åtgärder än dem som hitintills har vidtagits?

Anf. 91 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Edward Riedl, för frågan!

Det kommer en dag när vi är igenom den här krisen. Jag tror att det är adekvat att jämföra hur länder gjort, bland annat för att man ska lära sig av det som är bra. Jag tror också att vi är i ett läge där många är sökande, såväl när det gäller själva bekämpandet av coronaviruset och dess effekter på liv och hälsa som när det gäller många av de åtgärder som nu vidtas.

Min bild är att de kraftfulla åtgärder som regeringen har vidtagit de senaste tio dagarna – gällande exempelvis korttidsarbete, nedsättning av kostnader i form av hyressättning och arbetsgivaravgifter samt likviditetsförstärkningar – är väl så konkurrenskraftiga som åtgärderna i andra länder.

Vi har också lite olika perspektiv. Den svenska regeringen har försökt att ha ett lite längre perspektiv i många av dessa åtgärder, medan många andra länder har haft ett lite kortare perspektiv.

Vilket perspektiv är det bästa? Ja, det kommer vi att kunna utvärdera när vi förhoppningsvis en dag är igenom den här krisen.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.03 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

-----

§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU53 Ändringar i statens budget för 2020 – Anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, med anledning av coronaviruset

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU21 Företag, kapital och fastighet

Punkt 1 (Företagande och investeringar)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (C)

5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

5 för res. 3

4 för res. 4

46 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

10 för res. 2

5 för res. 3

40 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

12 för res. 1

10 för res. 2

33 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Gulan Avci (L) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

26 för utskottet

10 för res. 1

19 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 1 M, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 1: 10 M

Avstod: 10 SD, 5 C, 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Mats Green (M) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Skogskonton m.m.)

1. utskottet

2. res. 6 (C)

3. res. 7 (KD)

Förberedande votering:

5 för res. 6

3 för res. 7

47 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:

37 för utskottet

5 för res. 6

13 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 6: 5 C

Avstod: 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 7 (Boendebeskattning)

1. utskottet

2. res. 14 (C)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 8 (Avdrag för sponsring)

1. utskottet

2. res. 16 (C)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 10 (Konstinköp)

1. utskottet

2. res. 19 (C)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU23 Mervärdesskatt

Punkt 1 (Skattesatser m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (C)

Förberedande votering 1:

10 för res. 2

5 för res. 3

40 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

11 för res. 1

10 för res. 2

34 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

26 för utskottet

11 för res. 1

18 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 1: 11 M

Avstod: 10 SD, 5 C, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 2 (Undantag från skattskyldighet)

1. utskottet

2. res. 5 (C)

3. res. 6 (KD)

Förberedande votering:

5 för res. 5

3 för res. 6

47 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

47 för utskottet

5 för res. 5

3 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 5: 5 C

Avstod: 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

§ 8 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2019/20:138 Vissa frågor om försäkring och tjänstepension

2019/20:142 Extra ändringsbudget för 2020 – Kreditgarantier för lån till företag

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2019/20:142 skulle förkortas till *en dag*.

Skrivelse

2019/20:121 Riksrevisionens rapport om Inspektionen för vård och omsorg

Motioner

med anledning av prop. 2019/20:92 Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning
2019/20:3518 av Pia Steensland m.fl. (KD)

med anledning av skr. 2019/20:91 Resultatskrivelse om utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd genom multilaterala organisationer
2019/20:3513 av Kerstin Lundgren och Magnus Ek (båda C)
2019/20:3514 av Hans Wallmark m.fl. (M)

med anledning av skr. 2019/20:93 Riksrevisionens rapport om statens arbete för att förhindra och hantera kärntekniska olyckor
2019/20:3512 av Daniel Bäckström m.fl. (C)
2019/20:3517 av Caroline Nordengrip m.fl. (SD)

§ 9 Beslut om förlängd motionstid

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för följande propositioner skulle förlängas till och med *onsdagen den 15 april*:
2019/20:129 Effektivare hantering av häktningar och minskad isolering
2019/20:131 Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 25 mars

2019/20:1117 Utvidgad smittbärrapportering

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1118 Kompetensförluster under covid-19

av *Hans Rothenberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:1119 Sunda åkerier

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1120 Gårdsförsäljning på försök under coronakrisen

av *Johan Hultberg* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1121 Lättnader för Stockholms län med anledning av krisen

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2019/20:94

26 mars

-----

§ 11 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 25 mars

2019/20:1089 Om- och tillbyggnad av Tidaholmsanstalten

av *Johan Hedin* (C)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:1092 Flygskatten

av *Åsa Coenraads* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:1093 Systembolagets hantering av småproducenter

av *Boriana Åberg* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1094 Rättvisa villkor för småproducenter av alkoholhaltiga drycker

av *Boriana Åberg* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1104 Direktivet om otillbörliga affärsmetoder i jordbruks- och livsmedelskedjan

av *Camilla Brodin* (KD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:1096 Barnets bästa och barnets rätt i LVU-ärenden

av *Martina Johansson* (C)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1097 Krigsplacering och barnomsorg

av *Alexandra Anstrell* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:1099 Principen om en regel in, en regel ut

av *Tobias Andersson* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1098 Solnedgångsklausuler för regelförbättringen

av *Tobias Andersson* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1100 Syrianska ungdomar kidnappade av kurdiska YPG

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:1103 EU och asylrätten

av *Yasmine Posio* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

Prot. 2019/20:94
26 mars

2019/20:1101 Asylrätten
av *Christina Höj Larsen* (V)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:1107 Bistånd till flyktingläger
av *Yasmine Posio* (V)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 16.11.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.29,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.03 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	1
Ajournering.....	1
Återupptaget sammanträde.....	1
§ 3 Ändringar i statens budget för 2020 – Anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, med anledning av coronaviruset.....	2
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU53.....	2
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S).....	2
Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	4
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V).....	5
Anf. 5 JAKOB FORSSMED (KD).....	6
Anf. 6 MATS PERSSON (L)	8
Anf. 7 KAROLINA SKOG (MP).....	9
(Beslut fattades under § 7.).....	10
§ 4 Företag, kapital och fastighet	11
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU21	11
Anf. 8 NIKLAS WYKMAN (M)	11
Anf. 9 DAVID LÅNG (SD)	12
Anf. 10 ALIREZA AKHONDI (C).....	13
Anf. 11 TONY HADDOU (V).....	14
Anf. 12 HAMPUS HAGMAN (KD).....	15
Anf. 13 SULTAN KAYHAN (S).....	16
Anf. 14 JOAR FORSSELL (L)	17
(Beslut fattades under § 7.).....	19
§ 5 Mervärdesskatt	19
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU23	19
Anf. 15 NIKLAS WYKMAN (M)	19
Anf. 16 DAVID LÅNG (SD)	19
Anf. 17 ALIREZA AKHONDI (C).....	19
Anf. 18 HAMPUS HAGMAN (KD).....	20
Anf. 19 SULTAN KAYHAN (S).....	21
Anf. 20 JOAR FORSSELL (L)	22
(Beslut fattades under § 7.).....	23
Ajournering.....	23
Återupptaget sammanträde.....	23
§ 6 Frågestund.....	23
Anf. 21 TREDJE VICE TALMANNEN	23
<i>Hjälp till svenskar som strandsatts utomlands .....</i>	<i>24</i>
Anf. 22 HANS WALLMARK (M)	24
Anf. 23 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	24
Anf. 24 HANS WALLMARK (M)	24
Anf. 25 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	25
<i>Direkt statligt stöd till småföretag .....</i>	<i>25</i>
Anf. 26 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	25
Anf. 27 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	25

Anf. 28	TOBIAS ANDERSSON (SD)	25
Anf. 29	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	26
	<i>Samhällsservice på landsbygden</i>	26
Anf. 30	RICKARD NORDIN (C)	26
Anf. 31	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	26
Anf. 32	RICKARD NORDIN (C)	27
Anf. 33	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	27
	<i>Auktoritära staters agerande under coronakrisen</i>	27
Anf. 34	HÅKAN SVENNELING (V)	27
Anf. 35	Utrikesminister ANN LINDE (S)	27
Anf. 36	HÅKAN SVENNELING (V)	28
Anf. 37	Utrikesminister ANN LINDE (S)	28
	<i>Utökade permitteringsmöjligheter</i>	28
Anf. 38	CAMILLA BRODIN (KD)	28
Anf. 39	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	28
Anf. 40	CAMILLA BRODIN (KD)	29
Anf. 41	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	29
	<i>Ungern och pandemins effekter på demokratin</i>	29
Anf. 42	FREDRIK MALM (L)	29
Anf. 43	Utrikesminister ANN LINDE (S)	29
Anf. 44	FREDRIK MALM (L)	30
Anf. 45	Utrikesminister ANN LINDE (S)	30
	<i>Insatser för Sveriges egenföretagare</i>	30
Anf. 46	MATHIAS TEGNÉR (S)	30
Anf. 47	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	30
Anf. 48	MATHIAS TEGNÉR (S)	31
Anf. 49	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	31
	<i>Stöd till produktion av biogas</i>	31
Anf. 50	LORENTZ TOVATT (MP)	31
Anf. 51	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	31
Anf. 52	LORENTZ TOVATT (MP)	32
Anf. 53	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	32
	<i>Bredbandsutbyggnad på landsbygden</i>	32
Anf. 54	SAILA QUICKLUND (M)	32
Anf. 55	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	32
Anf. 56	SAILA QUICKLUND (M)	33
Anf. 57	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	33
	<i>Covid-19 och beredskapen för ett förvärrat läge</i>	33
Anf. 58	ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD)	33
Anf. 59	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	33
Anf. 60	ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD)	34
Anf. 61	Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	34
	<i>Bristen på arbetskraft i de gröna näringarna</i>	34
Anf. 62	SOLVEIG ZANDER (C)	34
Anf. 63	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	34
Anf. 64	SOLVEIG ZANDER (C)	35
Anf. 65	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	35
	<i>Lokaliseringsprincipen och bredbandsutbyggnaden</i>	35
Anf. 66	JENS HOLM (V)	35
Anf. 67	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	35

Anf. 68 JENS HOLM (V)	36	Prot. 2019/20:94
Anf. 69 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	36	26 mars
<i>Den svenska bredbandskapaciteten</i>	36	-----
Anf. 70 JOHAN LÖFSTRAND (S)	36	
Anf. 71 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	36	
Anf. 72 JOHAN LÖFSTRAND (S)	37	
Anf. 73 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	37	
<i>Villkoren för sänkta arbetsgivaravgifter</i>	37	
Anf. 74 MATS GREEN (M)	37	
Anf. 75 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	37	
Anf. 76 MATS GREEN (M)	38	
Anf. 77 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	38	
<i>Resultatet av utrikesministerns besök i Jemen</i>	38	
Anf. 78 KENNETH G FORSLUND (S)	38	
Anf. 79 Utrikesminister ANN LINDE (S)	38	
Anf. 80 KENNETH G FORSLUND (S)	39	
Anf. 81 Utrikesminister ANN LINDE (S)	39	
<i>Postgången i coronatider</i>	39	
Anf. 82 MARIA STOCKHAUS (M)	39	
Anf. 83 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	39	
<i>Stöd till lanthandeln</i>	40	
Anf. 84 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S)	40	
Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	40	
<i>Information till företag om statligt stöd</i>	40	
Anf. 86 LARS HJÄLMERED (M)	40	
Anf. 87 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	41	
<i>En omställning av arbetsmarknaden</i>	41	
Anf. 88 JOSEFIN MALMQVIST (M)	41	
Anf. 89 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	41	
<i>Ytterligare ekonomiska stödåtgärder</i>	42	
Anf. 90 EDWARD RIEDL (M)	42	
Anf. 91 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	42	
Ajournering	42	
Återupptaget sammanträde	43	
§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	43	
FiU53 Ändringar i statens budget för 2020 – Anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, med anledning av coronaviruset	43	
SkU21 Företag, kapital och fastighet	43	
SkU23 Mervärdesskatt	44	
§ 8 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	45	
§ 9 Beslut om förlängd motionstid	46	
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar	46	
§ 11 Anmälan om skriftliga svar på frågor	47	
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 16.11	48	